

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Monetární politika a její vliv na vybraný produkt
bankovního sektoru**

Hana Králová

© 2013 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Králová Hana

Podnikání a administrativa

Název práce

Monetární politika a její vliv na vybraný bankovní produkt

Anglický název

Monetary policy and its influence on selected banking produkt

Cíle práce

Cílem diplomové práce je problematika financování bydlení pomocí stavebního spoření.

Metodika

Při zpracování diplomové práce budou použity následující metody. V teoretické části bude použita metoda deskriptivní, která vychází z použité odborné literatury, internetových zdrojů a publikovaných odborných článků. V praktické části bude použita metoda srovnávací, vycházející z finanční kalkulačky vybrané banky.

Harmonogram zpracování

02/2012 - 06/ 2012 sběr primárních dat a studium odborné literatury

07/2012 - 09/2012 zpracování teoretické části

10/2012 - 01/2013 zpracování praktické části

02/2013 - 03/2013 formulace závěru a odevzdání práce

Rozsah textové části

60-80 stran

Klíčová slova

Monetární politika, nástroje měnové politiky, Česká národní banka, stavební spoření, financování bydlení.

Doporučené zdroje informací

HELÍSEK, Mojmír. Makroekonomie, Základní kurz. Slaný: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-25-1.

PRČÍK, Tomáš. Stavební spoření v kostce. Brno: ERA, 2002. ISBN 80-86517-29-2.

REVENDA, Zbyněk. Banky a měnová politika. Praha: Nad zlato, 1991. ISBN 80-900383-3-6.

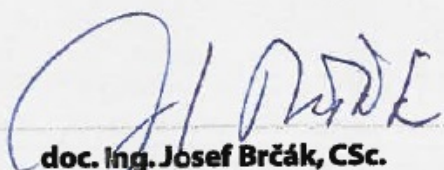
REVENDA, Zbyněk. Centrální bankovnictví, 1. vydání. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-85943-89-1.

Vedoucí práce

Hřebík František, Mgr., Ph.D.

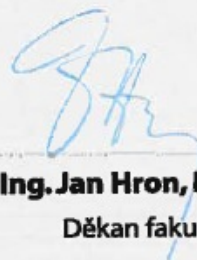
Termín odevzdání

březen 2013

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 9.10.2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Monetární politika a její vliv na vybraný bankovní produkt“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Mgr. Františkovi Hřebíkovi, Ph.D. za odborné vedení, konzultace a rady k diplomové práci.

Monetární politika a její vliv na vybraný produkt bankovního sektoru

Monetary policy and its influence on selected banking product

Souhrn

Diplomová práce se zabývá tématem monetární politiky a jejím vlivem na vybraný produkt bankovního sektoru, v tomto případě na stavební spoření. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy týkající se problematiky měnové politiky a také charakteristiky finančního produktu stavebního spoření. Další oblastí, kterou práce sleduje, je vývoj základních ukazatelů stavebního spoření v České republice, mezi které patří např. počet nově uzavřených smluv o stavebním spoření, počet smluv ve fázi spoření, výše průměrné cílové částky a další. Praktická část se zaměřuje na analýzu modelové situace klasického spořicího účtu u Raiffeisen stavební spořitelny a stavební spořitelny Modrá pyramida. Oba spořicí účty jsou následně komparovány a výsledky šetření dále zhodnoceny z hlediska výhod plynoucích z poskytovaných produktů.

Klíčová slova

Monetární politika, nástroje měnové politiky, Česká národní banka, stavební spoření, státní podpora.

Summary

This thesis deals with the topic of monetary policy and its impact on the selected product from the banking sector, the building savings. Theoretical part of this work explains the basic terms related to monetary policy and the characteristics of the building savings as a financial product. Another area that thesis is focused on is the development of basic indicators of building savings in the Czech Republic, which include eg number of new building savings contracts, the number of actual saving contracts, the average target amount and more. The practical part of this thesis is focused on the analysis of model examples of the common savings accounts at Raiffeisen and Blue Pyramid building societies. Both savings accounts are then investigated and compared and the results are further evaluated in terms of the benefits of provided products.

Key words

Monetary policy, instruments of monetary policy, Czech national bank, building savings, state subsidy.

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metodika	11
3. Podstata a vývoj měnové politiky	13
3. 1. Měnové agregáty a měnová báze.....	15
3. 2. Druhy měnové politiky	17
4. Nástroje měnové politiky	18
4. 1. Nepřímé nástroje.....	20
4. 2. Přímé nástroje	25
4. 3. Měnově politické nástroje ČNB	27
5. Úloha měnové politiky České národní banky.....	30
5. 1. Funkce centrální banky.....	30
5. 1. 1. Makroekonomické funkce.....	31
5. 1. 2. Mikroekonomické funkce.....	32
6. Inflace	35
6. 1. Podstata inflace	35
6. 2. Příčiny vzniku inflace	36
6. 3. Důsledky inflace	37
6. 4. Typy inflace	38
6. 5. Měření inflace	39
7. Charakteristika stavebního spoření.....	42
7. 1. Stavební spoření jako investice.....	42
7. 2. Historie stavebního spoření	42
7. 3. Stavební spoření a státní podpora	44
7. 4. Účastníci stavebního spoření	45
7. 5. Smlouva o stavebním spoření.....	46
7. 6. Fáze stavebního spoření.....	47
7. 7. Výhody a nevýhody stavebního spoření.....	51

8. Vývoj stavebního spoření v ČR	52
9. Modelová situace průběhu střezení	59
9. 1. Stavební spoření od Raiffeisen stavební spořitelny	59
9. 2. Stavební spoření od Modré pyramidy	63
9. 3. Zhodnocení vybraných produktů	68
10. Závěr	72
11. Použitá literatura	74
12. Přílohy	75

1. Úvod

Dnešní vyspělá společnost klade na člověka mnoho požadavků. Aby peníze neztrácely na své hodnotě či ještě lépe, aby dosáhly skutečného zhodnocení, je nutné zamýšlet se nad jejich investováním.

Zajištění kvalitního bydlení patří mezi jednu z primárních potřeb člověka. Pro většinu obyvatelstva je však pořízení vlastního bytu či domu vysoce finančně náročné. Pokud jedinec nemá dostatek vlastních finančních prostředků, může svou situaci vyřešit tím, že bude na zamýšlenou investici spořit dlouho dopředu nebo si naopak peníze vypůjčí v daný okamžik a následně po provedení investice bude platit splátky hypotéky.

Myšlenka stavebního spoření vznikla v 18. století v Anglii z neúspěšné snahy obyvatel zařídit si vlastní bydlení. Spojilo se více lidí, kteří pak přispívali do společné pokladny. Naspořená částka pak byla poskytnuta tomu jedinci, který potřeboval postavit dům co nejrychleji. Takto se situace opakovala do té doby, než byly uspokojeny potřeby všech.

System stavebního spoření vznikl v České republice až v 90. letech za účelem zlepšení a rozšíření bytového fondu. Je upraven Zákonem č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření. V současnosti existuje na českém trhu pět stavebních spořitel, z nichž každá nabízí různé varianty stavebního spoření.

Hlavní myšlenkou stavebního spoření je přijímat vklady střadatelů a následně, po splnění určitých podmínek, je poskytnout v podobě levných účelových úvěrů na bydlení. K naspořené částce má klient nárok na státní podporu ve výši 10 % z ročně uspořené částky, maximálně však 2 000 Kč. Vklady se obvykle úročí 2 % p. a., dle podmínek uzavřených ve smlouvě o stavebním spoření. Jako nevýhodu lze označit šestiletou vázací lhůtu, po kterou není klientovi dovoleno nakládat s vklady na účtu stavebního spoření, pokud chce získat státní podporu. Po uplynutí této doby může klient naspořenou částku použít na cokoliv. Atraktivita tohoto produktu je závislá na legislativních změnách vlády, které se v minulosti týkaly zejména postupného snižování státní podpory či zavedení srážkové daně na připsané úroky.

2. Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je proniknutí do problematiky financování bydlení pomocí stavebního spoření. Zjištění podstaty fungování tohoto finančního produktu, jeho následné porovnání u dvou vybraných stavebních spořitelen, nacházejících se na českém trhu. Výsledky komparace pomohou ke zhodnocení jednotlivých produktů.

Při zpracování diplomové práce byly použity následující metody. V teoretické části byla použita metoda deskriptivní, která vychází z použité odborné literatury, internetových zdrojů a odborných publikovaných článků.

V části praktické byly použity metody deskriptivní a komparativní. Údaji pro komparativní metodu byly především informace získané na portálu Ministerstva financí České republiky a Českého statistického úřadu. Tato metoda také vychází z finančních kalkulaček dané banky.

První část diplomové práce se zabývá podstatou a vývojem měnové politiky, měnovými agregáty a bází. Jsou zde také uvedeny druhy měnové politiky, nástroje měnové politiky, kterými disponuje centrální banka a jimiž provádí svou politiku za účelem dosažení hlavního cíle. Další kapitola je věnována České národní bance a její úloze měnové politiky, jsou zde rozepsány její funkce a rovněž nezávislost, jako hlavní podmínka pro fungování peněžní politiky. Okrajově je zde také uveden pojem inflace, který úzce souvisí s monetární politikou.

Druhá část práce je zaměřena na stavební spoření jako finanční produkt. Je zde zmíněna historie stavebního spoření a stavebních spořitelen. Dále jsou zde vymezeny základní pojmy stavebního spoření počínaje skladbou stavebního spoření, státní podporou, účastníky stavebního spoření, informacemi o smlouvě stavebního spoření až po fáze, které popisují samotný průběh celého spoření. Část práce je zaměřena na vývoj stavebního spoření v České republice v období let 2001 – 2012. Údaje jsou pro přehlednější srovnání zpracovány do tabulkové podoby či grafů.

Další oblast práce obsahuje modelaci standardního příkladu stavebního spoření u Raiffeisen stavební spořitelny a stavební spořitelny Modrá pyramida. Je zde popsán a vysvětlen princip fungování klasického spořicího účtu u jednotlivých spořitelen. Oba spořicí účty jsou porovnány z hlediska výhodnosti poskytovaných služeb daných

stavebních spořitelén a následně vyhodnoceny. Na závěr jsou shrnuty důležité poznatky, které byly při zpracování diplomové práce zjištěny.

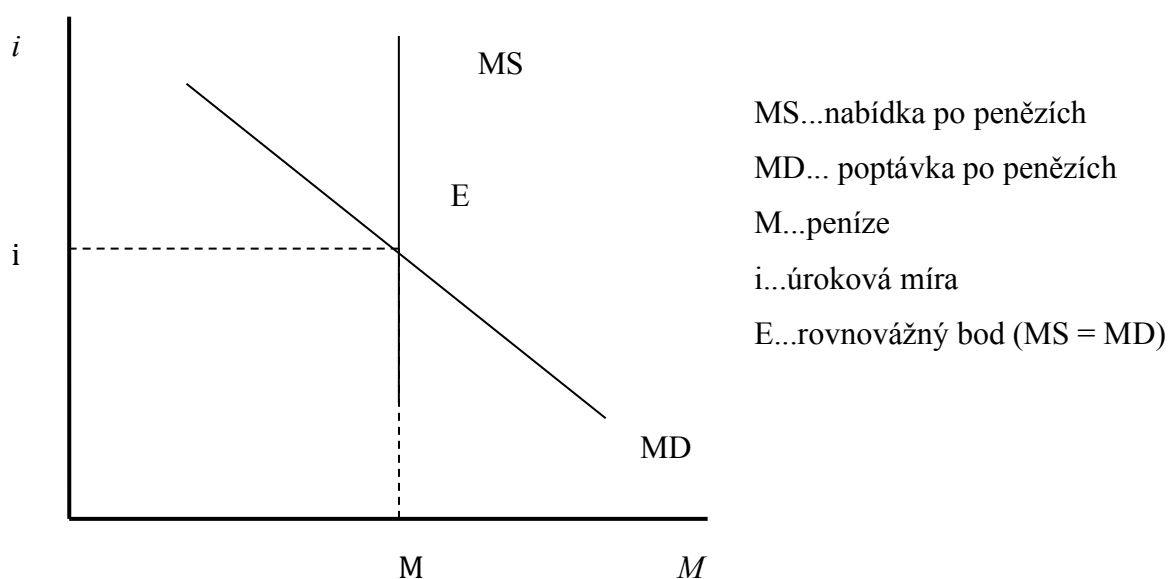
3. Podstata a vývoj měnové politiky

Monetární politika je také nazývána měnová politika, případně peněžní či úvěrová politika. V současnosti patří měnová politika mezi nejdůležitější činnosti prováděné centrální bankou. Důležitá je zejména proto, že bez zdravé měny, tj. měny nezatížené nadměrnou inflací či jinými poruchami spojenými s fungováním peněz ve vnitřní ekonomice jednotlivých zemí a v jejich vztazích s ostatními zeměmi, nelze udržet zdravý ekonomický vývoj (Šenkýřová a kol., 2010).

„Za měnovou politiku v nejširším pojetí můžeme považovat vědomou činnost nějakého subjektu, který se prostřednictvím měnových nástrojů snaží regulovat vývoj množství peněz v oběhu, a tím dosáhnout určených cílů“ (Revenda, 2011).

Obecně můžeme za hlavní cíle měnové politiky považovat nízkou inflaci, nízkou nezaměstnanost, vyrovnanou bilanci zboží a služeb a měnovou stabilitu. Skutečné množství peněz v oběhu nesmí být ani větší ani menší, než je ekonomicky nezbytně nutné. To znamená, že nabídka peněz se musí rovnat poptávce po penězích. ($M_S = M_D$). Tento stav je označován jako měnová rovnováha (Helísek, 2002).

Obrázek č. 1: Měnová rovnováha

Zdroj: www.economentor.com

Vznik měnové politiky v podobě vědomých snah o regulaci peněžních prostředků je spojen s přechodem používání plnohodnotných peněz k papírovým stávkám, bankovkám a bezhotovostním penězům. Do doby, kdy v peněžním oběhu převládaly plnohodnotné peníze, nezbytnou rovnováhu zde zastával tržní mechanismus. V případě přebytku plnohodnotných peněz v oběhu přebytečné množství automaticky vypadlo z oběhu tím, že se peníze tezaurovaly. V případě jejich nedostatku do oběhu opětovně vstoupily. Problém nastává, jakmile začínají obíhat i neplnohodnotné peníze. Tržní mechanismus přestává fungovat a vzniká nutnost zavést jiný regulační mechanismus korigující přebytek či nedostatek peněz v oběhu. Tato činnost postupně připadla centrálním bankám považovaným ve vyspělých tržních ekonomikách za nejvhodnější subjekty, které mohou regulaci uskutečňovat.

Otázka stanovení ekonomicky nezbytného množství peněz se zkomplikovala existencí bezhotovostních peněz. Ty totiž mohou emitovat mimo centrální banky i jiné bankovní či některé nebankovní zprostředkovatelské subjekty. V praxi je tedy téměř nemožné zjistit, kolik peněz skutečně obíhá a kolik peněz v daném okamžiku existuje mimo oběh (Šenkýřová a kol., 2010).

Řešením jsou empirické definice „množství peněz v oběhu“, při kterých se sleduje vývoj jednotlivých složek peněz a posuzuje se míra jejich vlivu na jiné makroekonomické veličiny. Mezi ně patří především:

- agregátní cenová hladina – všeobecná úroveň cen, jejíž vývoj je vyjadřován pomocí deflátoru hrubého domácího produktu či pomocí koše spotřebitelských cen reprezentativního souboru zboží a služeb. Děje se tak prostřednictvím bazických indexů nebo v podobě míry inflace prostřednictvím řetězových indexů.
- agregátní výstup – suma cen všech vyrobených konečných produktů, tj. zboží a služeb konečné spotřeby, na daném území za určité časové období. Většinou nabývá formy hrubého domácího produktu, a to buď v cenách daného období (nominálního) nebo ve stálých cenách základního období (reálného) (Revenda, 2011).

„Výsledkem empirického definování peněz je konstrukce měnových a úvěrových agregátů. V obou případech můžeme hovořit o „množství peněz v oběhu“, jehož vývoj má vliv na jiné makroekonomické veličiny“ (Revenda, 2011).

3. 1. Měnové agregáty a měnová báze

Měnové agregáty lze definovat jako souhrn peněžních prostředků s určitým stupněm likvidity. Značí se velkým písmenem „M“ a číslem. Každý měnový agregát s vyšším číslem obsahuje celý předchozí měnových agregát a navíc další část, obvykle méně likvidní peněžní prostředky. Jsou řazeny dle stupně likvidity, čím nižší číslo peněžního agregátu, tím vyšší je jeho likvidita a tím jej lze snáze převést na platební prostředky (Jílek, 2004).

Schéma měnových agregátů lze uvést takto:

M1 je peněžní zásoba, hotovostní oběživo vlastněné nebankovními subjekty a běžné vklady domácích nebankovních subjektů uložené v domácích bankách v domácí měně.

M2 zahrnuje celý agregát M1 plus termínované vklady domácích nebankovních subjektů v domácích bankách v domácí měně a ostatní závazky domácích bank k domácím nebankovním subjektům v domácí měně.

M3 obsahuje agregát M2 a vklady domácích nebankovních subjektů v domácích bankách v zahraničních měnách.

Agregát M4 vymezuje peníze v nejširším pojetí. To jest agregát M3 plus vklady domácích nebankovních subjektů v domácích nebankovních institucích (Šenkýřová a kol., 2010).

Roli operativního kritéria v měnové politice plní měnová báze či některé její složky, zejména rezervy bank. Jedná se o peněžní prostředky obchodních a dalších bank v domácí měně. Měnovou bázi lze chápat jako část aktiv obchodních bank a pasiv centrální banky.

Podle kontrolovatelnosti položek lze peněžní bázi členit na nevypůjčenou, která je regulována přes operace na volném trhu a je tedy téměř pod dokonalou kontrolou centrální banky. A dále na vypůjčenou, jež je usměrňována pomocí diskontních a dalších úvěrů

poskytovaných centrální bankou obchodním a dalším bankám. Centrální banka má na tuto část menší vliv. Stejným způsobem lze rozlišovat rezervy bank (Revenda, 2011).

Centrální banka rovněž využívá úvěrové agregáty, jedná se o úvěrový agregát zachycující celkový stav úvěrů, jež bankovní i nebankovní instituce poskytly v domácí měně nebankovním subjektům. Dalším typem je úvěrový agregát zaznamenávající celkový stav úvěrů, které bankovní instituce poskytly nebankovním subjektům v domácí měně. Operativním kritériem je v měnové politice označována krátkodobá úroková míra, dle níž se centrální banka snaží ovlivňovat vývoj těchto agregátů (Šenkýřová a kol., 2010).

Komplexně se množství peněz v ekonomice sleduje pomocí měnového přehledu. Metodika jeho sestavování je sjednocena na mezinárodní úrovni v rámci členských zemí Mezinárodního měnového fondu. Přehled musí být v každé členské zemi povinně sestaven a zveřejněn. Slouží především ke statistickým a srovnávacím účelům. „*Měnový přehled můžeme považovat za souhrnnou bilanci všech bank, které v dané zemi emitují peníze*“ (Revenda, 2011).

Rovnost mezi hlavními způsoby emise peněz a druhy peněz v ekonomice vyjadřuje základní bilanční rovnice měnového přehledu.

Zahraniční aktiva + domácí aktiva = peníze + kvazi peníze

Pojmu peníze lze rozumět jako hotovostní oběživo držené v rukou nebankovních subjektů a běžné vklady domácích nebankovních subjektů v domácích bankách v domácí měně. Jedná se o peněžní agregát M1.

Kvazi peníze představují termínované vklady, vklady domácích nebankovních subjektů v domácích bankách v domácí i zahraniční měně, případně další položky (Revenda, 2011).

Pro jasnější představu o formě měnového přehledu je níže uvedena tabulka, ve které je zachycena struktura měnového přehledu České republiky k datu 31. 12. 2010.

Tabulka č. 1: Struktura měnového přehledu České republiky k 31. 12. 2010

Aktiva (způsoby emise peněz)	ČR (%)	Pasiva (struktura emitovaných peněz)	ČR (%)
Čistá zahraniční aktiva	35,80	Měnový agregát M1	67,2
Čistá zahraniční aktiva centrální banky	28,10	Oběživo	12,6
Čistá zahraniční aktiva OMFI	7,70	Běžné vklady	54,6
Čistá domácí aktiva	64,20	- domácnosti	34,6
Domácí úvěry	76,80	- podniky	20,0
- čistý úvěr vládě	7,90	Kvazi peníze (MA - M1)	32,8
- čistý úvěr podnikům	31,80	Vklady s dohodnutou splatností	19,8
- úvěry domácnostem	37,10	- domácnosti	12,4
Ostatní čisté položky	(-) 12,6	- podniky	7,4
- kapitál a rezervy	(-) 11,0	Vklady s výpovědní lhůtou	12,6
- cenné papíry v držení	0,30	- domácnosti	12,5
- cenné papíry emitované	(-) 4,8	- podniky	0,1
- ostatní	2,90	Repo operace	0,4
Aktiva celkem (mld. Kč)	2845,00	Pasiva celkem (mld. Kč)	2 845,0

Zdroj: Revenda, 2011

3. 2. Druhy měnové politiky

Obecně lze měnovou politiku rozdělit do tří druhů a to dle toho, jaké konkrétní cíle daná ekonomika vyžaduje. Většinou bývá za konečný cíl stanoveno udržování stability cenové hladiny neboli boj proti inflaci. Monetární politika se však může zabývat i jinými krátkodobými či zprostředkujícími cíli. Jedná se např. o podporu ekonomického růstu, podporu zaměstnanosti, stabilitu finančního systému, stabilizaci dlouhodobých úrokových sazeb atd. Jako jediný konečný cíl měnové politiky je však v posledních letech udávána snaha o prosazování vnitřní stability měny.

Odlišné cíle tedy vyžadují odlišný přístup, který mohou Centrální banky uplatňovat. Měnová politika spojená se zvyšováním tempa růstu množství peněz v oběhu se nazývá expanzivní měnová politika. Také ji lze nazývat jako expanze či uvolnění. Centrální banka sníží tržní krátkodobou úrokovou míru a tím se snižují i ostatní úrokové míry v ekonomice. Obchodní banky na tento stav reagují vyšší ochotou poskytovat nové úvěry a klienti jsou v přijímání nových úvěrů činnější. Domácnosti a podniky více utrácí, tzn. zvyšuje se rychlost oběhu peněz. Expanzivní měnová politika se uplatňuje tehdy, je-li zapotřebí podpořit ekonomický růst.

Restriktivní měnová politika souvisí se zpomalováním tempa růstu množství peněz v oběhu. Centrální banka ji provede v případě nutnosti zabránit růstu inflace. Centrální banka naopak zvýší tržní krátkodobou úrokovou míru a tím se zvýší i ostatní úrokové míry. Obchodní banky reagují nižší ochotou poskytovat úvěry a tudíž i klienti přistupují k novým úvěrům rozvážněji. Domácnosti a podniky více šetří a tím se zpomaluje rychlost oběhu peněz (Jílek, 2004).

Centrální banky mohou také uskutečňovat tzv. neutrální měnovou politiku. „*Režim stabilního měnového kurzu znemožňuje centrální bance provádět expanzivní nebo restriktivní měnovou politiku. Jiným stabilním pravidlem je stálý měnový růst. Ten učiní měnovou politiku neutrální a dlouhodobě stabilizuje ekonomiku lépe než aktivistická měnová politika*“ (Holman, 2005).

Aktivistickou měnovou politiku Holman popisuje jako politiku, která se snažila tlumit hospodářský cyklus. Hlavní problém představuje zpoždění rozpoznávací, rozhodovací a zpoždění zapůsobení. Díky těmto problémům měla spíše procyklický charakter (Holman, 2011).

4. Nástroje měnové politiky

Centrální banka disponuje určitými nástroji měnové politiky, jimiž provádí svou politiku tak, aby dosáhla konečného cíle. Hlavním cílem bývá udržení cenové stability. Stabilita ceny však nesouvisí pouze s peněžními faktory. Působí na ni také mimoekonomické vlivy – politické, sociální, právní i psychologické. Mimo to centrální banka není jediným subjektem, který měnovou politiku ovlivňuje. Proto je nutné, aby k dosažení konkrétního konečného cíle či cílů využívala určitých nástrojů, které ji bezpečně umožní dosáhnout vytyčeného cíle.

V úvěrové oblasti je tradičním nástrojem diskontní sazba. Její změnou může centrální banka dosáhnout změny úrokových sazeb a v budoucnu ovlivní tzv. úvěrové agregáty, které zaznamenávají celkový stav úvěrů a jejich skladbu v ekonomice. Centrální banka tedy neovlivní změnu úvěrových agregátů přímo, ale může zprostředkovaně pomocí vlivu diskontní sazby na změnu krátkodobých bankovních úrokových sazeb. Krátkodobá úroková sazba je označována jako operativní kritérium neboli operativní cíl, kterým lze ovlivnit zprostředkující kritérium – střednědobý mezicíl. Uvedený postup se nazývá úvěrový transmisní mechanismus.

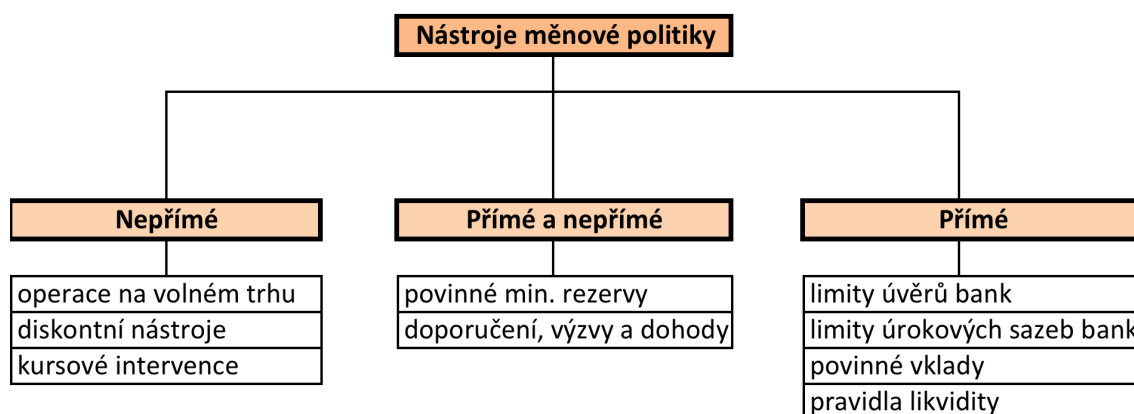
Dále se rozlišuje měnový transmisní mechanismus, který funguje v měnové oblasti. Konečný cíl měnové politiky je dosahován působením na měnovou bázi či na její složky. Operativním kritériem je zde měnová báze a úlohu zprostředkujícího kritéria vykonávají měnové agregáty.

V oblasti měnového kurzu vykonává svou funkci kurzový transmisní mechanismus. Centrální banka pomocí měnového kurzu působí na cenovou hladinu. Za konečný cíl je zde považováno udržování určité výše cenové hladiny. Kurzový transmisní mechanismus je uplatňován v systému fixního měnového kurzu (Šenkýřová a kol., 2010).

Obecně lze rozdělit nástroje měnové politiky rozdělit na přímé a nepřímé. Přímé nástroje obsahují direktivní administrativní rozhodnutí, ve vyspělých tržních ekonomikách se téměř nepoužívají. Přímé nástroje jsou velice efektivní a pro centrální banku představují minimální náklady. Mohou však být kontraproduktivní a také mohou vyvolat nerovnováhu, tím že stojí mimo trh. Nepřímými nástroji se centrální banka snaží ovlivnit fungování peněžního trhu, jde o nástroje, které působí plošně (Tuleja, 2007).

Nástroje měnové politiky lze dle Revendy členit podle několika hledisek. Za nejdůležitější hledisko členění lze považovat dopad na bankovní systém.

Obrázek č. 2: Členění nástrojů podle dopadu na bankovní systém

Zdroj: Revenda, 2011

4. 1. Nepřímé nástroje

Nejčastěji používaným nástrojem v rámci nepřímých nástrojů měnové politiky jsou různé podoby operací na otevřeném trhu. Jedná se o nákup či prodej vlastních či vládních cenných papírů centrální bankou, druhou stranu představují domácí banky či nebankovní veřejnost. Těmito úkony dochází k růstu či k poklesu rezerv obchodních bank a prostřednictvím multiplikátoru depozitních peněz ke změně peněžní zásoby. Banky či nebankovní subjekty však nejsou povinny nakupovat či prodávat tyto cenné papíry, čímž se účinnost tohoto nástroje snižuje (Helísek, 2002).

„Nákupy cenných papírů centrální bankou vedoucí k růstu rezerv bank vytvářejí tlak na pokles krátkodobých úrokových sazeb, v první řadě sazeb na mezibankovním trhu. Současně tlačí na růst ceny, resp. pokles krátkodobé úrokové sazby obchodovaných cenných papírů“ (Revenda, 2011).

Stanoví – li centrální banka cenu, myšleno úrokovou sazbu, preferuje ovlivnění krátkodobé úrokové míry s tím, že z části ztratí kontrolu nad rezervami bank. Výše úrokové sazby se však nemusí shodovat s nabízeným či poptávaným objemem cenných papírů obchodních bank, které je centrální banka ochotna koupit nebo prodat. Obchody se přesto uskuteční za danou úrokovou sazbu, jež je nástrojem měnové politiky (Revenda, 2011).

Centrální banka může svými nákupy či prodeji cenných papírů na volném trhu také ovlivňovat kurz domácí měny. Nakupuje – li centrální banka cenné papíry od obchodních bank, dojde ke zvýšení rezerv a tím i množství peněz v ekonomice, což může vést k inflačním tlakům, resp. ke znehodnocení domácí měny. Naopak prodej cenných papírů bankám vede ke snížení měnové báze a následnému zhodnocování měny (Šenkýřová a kol., 2010).

Centrální banka provádí na otevřeném trhu tři základní druhy operací. Jsou to, přímé operace, repo operace a switch operace.

Při přímých operacích nakupuje či prodává centrální banka cizí cenné papíry. Změna rezerv, krátkodobé úrokové míry nebo domácího kursu je trvalá.

Repo operace probíhají na základě dohody mezi centrální bankou a bankami o zpětném odkupu cenných papírů. Skládají se ze dvou transakcí. Reverzní neboli dodávací

operace jsou operace, při kterých centrální banka nakupuje cenné papíry s úmyslem pozdějšího prodeje, rezervy bank se dočasně zvýší. Při prostých – dodávacích repo operacích centrální banka prodá své cenné papíry a následně je opět nakoupí, rezervy bank klesnou a později se vrátí na svou úroveň. Dočasné dopady se také týkají krátkodobé úrokové míry a měnového kursu domácí měny. Termín zpětné transakce může být pevně stanoven na určité datum, potom se jedná o termínované repo operace, nebo kdykoliv do stanovené doby na základě rozhodnutí obou zúčastněných stran.

Switch operace spočívají ve výměně cenných papírů za stejné cenné papíry ve stejném objemu, ale s odlišnou lhůtou splatnosti. Tyto operace nemají přímý vliv na rezervy bank, protože se nemění objem nakoupených cenných papírů, mění se pouze časová struktura cenných papírů centrální banky. Záměrem těchto transakcí pro centrální banku je ovlivňování krátkodobé, střednědobé případně dlouhodobé úrokové míry. Při těchto operacích hradí zúčastněné strany pouze úrokové rozdíly (Revenda, 2011).

Operace na volném trhu začínají vyhlášením nabídky centrální bankou, ve které se uvádí, zda bude nakupovat či prodávat cenné papíry, za chce zvýšit či snížit rezervy bank či ovlivnit krátkodobou úrokovou míru. Dále upřesní druh a objem cenných papírů, druh operací (přímé, repo, switch), cenu neboli úrokovou sazbu, způsob operací a jejich bližší podmínky.

Při aukcích je znám objem a někdy také cena cenných papírů, které jsou banky ochotny centrální bance prodat či od ní koupit. Informace o nabídkách jsou veřejné i pro ostatní banky, které mohou ve stanoveném čase své nabídky pozměňovat. Naopak při tendrech banky neznají objem ani cenu nabízených nebo poptávaných cenných papírů ostatních bank. Jedná se o tzv. obálkovou metodu.

Při úrokových aukcích či tendrech nemusí být cena – úroková sazba součástí nabídky centrální banky. Centrální banka vždy stanoví objem nabízených či poptávaných cenných papírů a tím upřednostní regulaci rezerv bank. Existují dvě možnosti – americký a holandský způsob. Pro holandský způsob je charakteristická „rovnovážná cena“. Je to jediná výsledná cena, za kterou centrální banka nakupuje či prodává cenné papíry. Při americkém způsobu centrální banka nakoupí za „rovnovážnou cenu“ či za cenu nižší než je rovnovážná nebo prodá za „rovnovážnou cenu“ nebo za cenu vyšší než je tato cena.

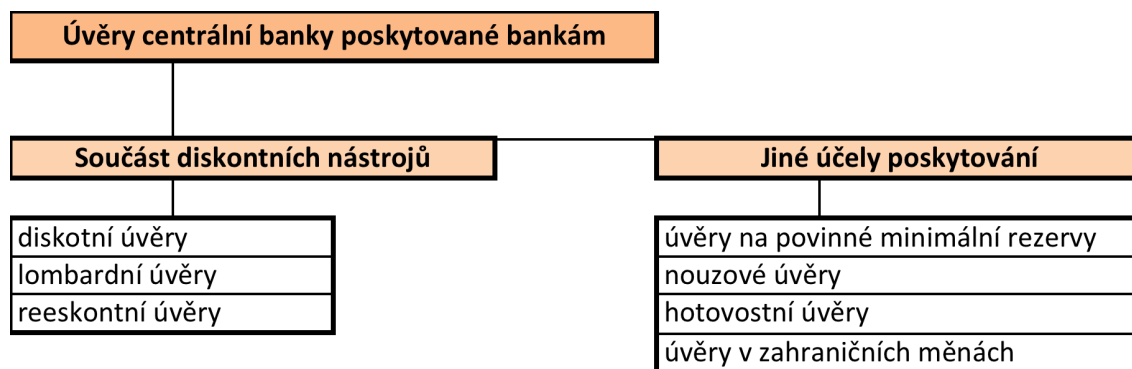
Při objemových aukcích a tendrech oznámí centrální banka dopředu cenu – úrokovou sazbu cenných papírů, aukce a tendry se týkají pouze objemu obchodů (Revenda, 1991).

Historicky nejstarším nástrojem měnové politiky a velmi využívaný nástroj současnosti jsou diskontní nástroje. V rámci diskontní politiky má centrální banka velký vliv na úvěrové schopnosti komerčních bank, a tím i na nabídku peněz. Vše se děje prostřednictvím úvěrů, které poskytuje obchodním bankám. Tyto úvěry jsou úročeny tzv. diskontní sazbou a zvyšují rezervy komerčních bank, jejichž přebytečná část slouží jako zdroj úvěrové expanze (Helísek, 2002).

Diskontní nástroje se zaměřují na regulování rezerv bank a ovlivňují krátkodobou úrokovou míru. Rovněž mají vliv i na měnový kurs domácí měny.

Úvěry, které poskytuje centrální banka domácím bankám v domácí měně, mají emisní účinky. Do diskontních nástrojů ovšem nelze zařadit úvěry a úrokové sazby z nich, které plní jiné účely než změnu rezerv bank a úrokové míry. Bližší informace ukazuje obrázek č. 2 (Revenda, 2011).

Obrázek č. 3: Členění úvěrů centrální banky z hlediska měnové politiky

Zdroj: Revenda, 2011

Diskontní úvěry jsou jedním z nejlevnějších úvěrových zdrojů, jsou úročeny diskontní sazbou. Centrální banka je poskytuje pouze neproblémovým, finančně zdravým bankám v limitovaných objemech většinou bez zajištění. Poskytnutí diskontního úvěru ovlivňuje vypůjčenou měnovou bázi, zvyšují se rezervy banky. Při splácení dochází k snížení rezerv banky. Výsledný účinek na měnovou bázi a na rezervy bank je závislý na poměru mezi počtem nově poskytnutých diskontních úvěrů a objemem splacených diskontních úvěrů v daném období.

Lombardní úvěry jsou poskytovány centrální bankou v limitovaných objemech proti zástavě směnek a cenných papírů za lombardní sazbu. Ta je vyšší než diskontní i reeskontní sazba. Jedná se o krátkodobé úvěry se splatností nejvýše do 90 dnů. V některých případech jsou poskytovány pouze „přes noc“, banky je čerpají většinou tehdy, mají – li nedostatečnou likviditu.

Reeskontní úvěry jsou taktéž krátkodobé, centrální banka je poskytuje reeskontem neboli odkoupením prvotřídních cenných papírů v domácí měně. Lhůta splatnosti nebývá delší než 90 dnů. Limitované objemy reeskontních úvěrů jsou poskytovány za diskontní sazbu či za reeskontní, která je o trochu vyšší (Šenkýřová a kol., 2010).

Diskontní a reeskontní úvěry jsou poskytovány dvěma základními způsoby. Jedná se o přímé poskytnutí, kdy jsou úvěry poskytovány v rámci určeného limitu přímo kompetentní bance za diskontní či reeskontní sazbu. Rozsah úvěrů a následné zvýšení rezerv bank centrální banka pouze odhaduje. Přímé poskytnutí převažuje ve většině tržních ekonomik. Další podobou je poskytnutí na základě aukce nebo tendru, při které centrální banka nabídne objem úvěrů v rozsahu s cílem zvýšit rezervy bank. Aukce a tendry probíhají také prostřednictvím elektronické sítě a podobně jako u operací na volném trhu je lze rozdělit na úrokové a objemové (Revenda, 2011).

Centrální banky mohou nepřímo regulovat poptávku po diskontních, lombardních a reeskontních úvěrech prostřednictvím úrokových sazeb. Zvýšení některé z těchto sazeb sníží poptávku obchodních bank po příslušném úvěru od centrální banky. Snížení sazeb bude mít opačný efekt.

Diskontní sazba neboli „cena peněz v ekonomice“ je základní sazba, od které se odvíjejí další úrokové sazby, ceny úvěrů, cenných papírů či depozit. Centrální banky nemusejí poskytovat diskontní úvěry, ale vyhlásí diskontní sazbu s cílem ovlivňovat krátkodobou úrokovou míru.

V oblasti úvěrů lze označit šest hlavních úrokových sazeb – úrokových měř:

- Diskontní sazba – discount rate bývá nejnižší úrokovou sazbou z úvěrů v ekonomice. Je to sazba z diskontních úvěrů, vyhlášována centrální bankou.
- Reeskontní sazba – rediscount rate je sazba z reeskontních úvěrů, poskytovaná centrální bankou. Tato sazba bývá vyšší než sazba diskontní.

Jedná se o sazbu vyhlášenou centrální bankou či o zpětně odvozenou sazbu vzniklou při úrokových aukcích a tendrech.

- Krátkodobá úroková sazba z mezibankovních úvěrů – interbank rate se u nás označuje jako sazba PRIBOR (Prague Interbank Offered Rate). Pohybuje se vždy nad úrovní diskontní sazby.
- Lombardní sazba – lombard rate bývá vyšší než sazba z mezibankovních úvěrů.
- Základní úroková míra z úvěrů poskytovaných obchodními bankami nebankovním klientům – prime rate. Jde o průměr „prima“ úrokových sazeb, za které mohou dostat úvěr ti nejlepší klienti. Její hodnota je vyšší než krátkodobá mezibankovní úroková sazba.
- Tržní úroková míra z úvěrů poskytovaných obchodními bankami nebankovním klientům – market rate se skládá z průměru ostatních úrokových sazeb z těchto úvěrů. V rámci předešlého členění se jedná o nejvyšší úrokovou míru (Revenda, 2011).

Hlavním cílem kurzových intervencí je regulace měnového kurzu domácí měny. Hodnota měnového kurzu je dána zejména vztahem mezi nabídkou a poptávkou na devizových trzích. To znamená nákupem či prodejem měny. Kursové intervence jsou centrální bankou prováděny většinou přímo, to znamená, že centrální banka nakupuje či prodává zahraniční měny za měnu domácí. Těchto obchodů se na domácím trhu zúčastňují tuzemské banky. Transakce probíhají elektronicky a nabývají těchto podob. Jde o jednosměrnou operaci – konverzi (přeměnu) zahraniční měny za domácí měnu za aktuální kurz na spotovém trhu nebo za termínový (forwardový) kurz na termínovaném trhu. Další formou jsou tzv. měnové swapy, tj. dvojsměrné operace, při kterých nejprve proběhne nákup či prodej zahraniční měny za měnu domácí a posléze v předem určeném termínu za předem domluvený kurz proběhne zpětný obchod. Centrální banka může intervenovat také nepřímo, a to prostřednictvím změn vlastních úrokových sazeb a to zejména změnou diskontní sazby (Šenkýřová a kol., 2010).

„Využívání kurzových – především devizových – intervencí je závislé na systému měnového kursu. V zemích s limitovanými kursy jsou intervence povinné, a tedy v zásadě

permanentní. Dobrovolnost kurzových intervencí roste s mírou volnosti pohybu, resp. se šířkou pásem fluktuace měnového kursu domácí měny“ (Revenda, 2011).

Mezi tradiční nástroje měnové politiky bank patří povinné minimální rezervy. Jsou to prostředky, které banky musí uchovávat u centrální banky buď jako neúročený nebo úročený vklad. V bilanci centrální banky představují pasiva, u bank obchodních aktiva. Jejich výše je stanovena příliš vysoko proto, aby centrální banka mohla kontrolovat nabídku peněz. Hlavní funkcí povinných minimálních rezerv je umožnit Federálnímu rezervnímu systému kontrolovat objem šekových vkladů, které banky mohou vytvářet (Samuelson, Nordhaus, 1995).

Povinné minimální rezervy patří mezi nástroje, u kterých neleze jednoznačně určit, zda jsou přímé či nepřímé. V případě neplnění povinností, tedy nevytváření rezerv, musejí banky platit centrální bance sankce. Jednalo by se tudíž o přímý nástroj. Avšak tím, že jsou stanoveny stejné sazby a základna, postihuje nástroj všechny banky poměrně stejně a lze považovat tento nástroj spíše za nepřímý (Revenda, 2011).

Povinné minimální rezervy lze využít k ovlivnění peněžních multiplikátorů pouze omezeně. Obvykle platí, že zvýší – li se sazba povinných minimálních rezerv, peněžní multiplikátory se sníží. Naopak při snížení sazeb se peněžní multiplikátory zvyšují. Obdobný vztah lze uplatnit i pro změnu základny výpočtu rezerv. Dojde –li k rozšíření této základny, dochází ke snížení peněžních multiplikátorů a naopak. Na téma účelnost povinných minimálních rezerv se již dlouhá léta vedou diskuse. V posledních letech tržně vyspělé ekonomiky směřují k závěru, že jejich existence není ve skutečnosti nutná (Šenkýřová a kol., 2010).

„Povinné minimální rezervy jsou buď neúročené nebo nízko úročené, v některých zemích se vztahují pouze na část depozit, v jiných zemích již tyto rezervy nejsou požadovány (hlavním nástrojem měnové politiky jsou operace na otevřeném trhu)“ (Helísek, 2002).

4. 2. Přímé nástroje

Kromě nepřímých – tržních nástrojů může centrální banka využívat také nástroje přímé, administrativní. Jedná se o limity úvěrů a úrokových sazeb bank, povinné vklady a pravidla likvidy.

Limity úvěrů bank společně s operacemi na volném trhu patří mezi nejúčinnější nástroje měnové politiky. Limit lze chápat jako určitou hranici neboli rozsah úvěrů, které centrální banka může poskytnout svým klientům. Při překročení této hranice jsou klienti podrobeni sankcím. Limity úvěrů bank lze také označit jako úvěrové kontingenty nebo absolutní úvěrové stropy.

Úvěrové limity mohou být centrální bankou stanoveny v podobě absolutní výše nově poskytnutého úvěru, v podobě relativního přírůstku nebo úbytku nově poskytnutého úvěru ve srovnání s předchozím rozsahem úvěru či ve formě poměru úvěru ke kapitálu banky či k jejím aktivům.

Hlavním cílem je regulace úvěrového agregátu, nadto mohou ovlivnit i operativní kritérium – krátkodobou úrokovou míru. Zvýší – li se limit úvěru, centrální banka zvýší nabídku úvěru, a tím způsobí tlak na snížení krátkodobých úrokových sazeb z těchto úvěrů (Šenkýřová a kol., 2010).

Centrální banka může obchodním bankám stanovit limity v podobě určení maximální výše úrokových sazeb z úvěrů a maximální či minimální výše úrokové sazby z vkladů. Tyto limity jsou využívány především k regulaci krátkodobé úrokové míry. Žádoucím efektem růstu maximálního limitu úrokové sazby z úvěru je zvýšení krátkodobé sazby z úvěrů. Na výši krátkodobé úrokové míry má taktéž vliv stanovení maximální nebo minimální výše úrokových sazeb z vkladů. Finální účinky stanovení těchto limitů jsou nejisté a nelze je předem odhadnout (Šenkýřová a kol., 2010).

Povinné vklady jsou nástroj, který vymezuje povinnost vybraným ekonomickým subjektům otvírat běžné účty, ukládat volné peněžní prostředky a provádět některé další operace výhradně prostřednictvím centrální banky, s cílem kontroly peněžních prostředků těchto subjektů. Patří sem různé centrální orgány, orgány veřejné správy či státní podniky.

V poslední době jejich význam klesá, dochází k jejich postupnému rušení, neboť neodpovídají principům tržní ekonomiky. Subjekty mají právo rozhodnout, zda své prostředky uloží s nižším výnosem u centrální banky či u banky obchodní, která nabízí vyšší úrok na úkor jistoty (Revenda, 2011).

Pravidla likvidity lze charakterizovat jako zásady, prostřednictvím nichž centrální banka stanovuje závaznou strukturu aktiv a pasiv a závazné vazby mezi nimi. Používají se k zajištění požadované úrovně likvidity bank, a tedy rozložení rizik bankovní činnosti. Mezi pravidla likvidity patří kapitálová přiměřenost. Ta je v ČR stanovena jako objem peněžních prostředků, který odpovídá minimálně 8 % podílu vlastního kapitálu a kapitálových požadavků, které tvoří součet úvěrového rizika investičního portfolia a obchodního a investičního portfolia (Tuleja, 2007).

Do kategorie přímých nástrojů lze zařadit také doporučení, výzvy a dohody. Jedná se o ústně či písemně vyjádřená přání centrální banky související s komerčními aktivitami obchodních bank pro nejbližší časové období.

Doporučení lze chápat jako obecněji formulované přání centrální banky na chování obchodních bank. Výzvy mají ve srovnání s doporučením mnohem konkrétnější a tvrdší charakter. Gentlemanские dohody mohou být v ústní či písemné podobě a po podpisu zúčastněných stran se stávají závaznými. Jejich obsahem je většinou společná strategie, která má být subjekty dodržována ve vymezeném období (Tuleja, 2007).

4. 3. Měnově politické nástroje ČNB

Mezi měnově politické nástroje ČNB lze zařadit operace na volném trhu, zejména dvoutýdenní repo operace, dále depozitní facilitu, úročenou diskontní sazbou a marginální zápůjční facilitu, úročenou sazbou lombardní. Společně tyto dvě facility představují tzv. automatické facility (Šenkýřová a kol., 2010).

Hlavní měnový nástroj má charakter repo operací prováděných formou tendrů. ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a bankám předává jako kolaterál (zástavu) dohodnuté cenné papíry. Obě strany se zároveň zavazují, že po uplynutí doby splatnosti proběhne reverzní transakce. Posléze ČNB vrátí věřitelské bance zapůjčenou jistinu zvýšenou o dohodnutý úrok a věřitelská banka vrátí ČNB poskytnutý kolaterál. Základní doba trvání těchto operací je 14 dní, proto je z hlediska měnové politiky chápána jako klíčová dvoutýdenní repo sazba (2T repo sazba). V závislosti na předpovědi vývoje likvidity bankovního sektoru jsou občas prováděny i repo operace s dobou splatnosti kratší než 14 dní. Vzhledem k systémovému přebytku likvidity v bankovním sektoru jsou repo

tendry využívány zejména k odčerpávání likvidity. ČNB realizuje repo tendry s tzv. variabilní sazbou, tzn. že vyhlášená dvoutýdenní repo sazba slouží jako maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky v repo tendru uspokojovány. Nabídky bank jsou vypořádány podle americké aukční procedury, tj. ČNB přijme přednostně nabídky požadující nejnižší úrokovou sazbu, a to až do výše predikovaného přebytku likvidity na daný den. V případě, že objem objednaný bankami přesáhne predikovaný přebytek likvidity, ČNB nabídky za nejvyšší sazby buď zcela odmítne, nebo proporcionálně zkrátí. Repo tendr je obvykle prováděn třikrát týdně. Banky mají možnost ve stanovené době předávat své objednávky (objem a požadovanou úrokovou sazbu). Minimální akceptovatelný objem je 300 mil. Kč a dále celé násobky 100 mil. Kč (Jílek, 2004).

Vedle hlavního měnového nástroje může ČNB využít také tříměsíční repo tendr, který se lze označit jako doplňkový nástroj. Opět probíhá podle americké aukční procedury. Ve tříměsíčním tendru ČNB přijímá likviditu na období tří měsíců. Tímto nástrojem nemá ČNB v úmyslu vysílat na trh signály, a proto tříměsíční repo sazba používaná pro tento tendr není sazbou ČNB, ale jedná se o sazbu peněžního trhu aktuální v čase, kdy byl tendr vypsán. V současné době se tříměsíční repo tendr příliš nepoužívá, poslední byl vypsán v roce 2001 (www.cnb.cz)

Dalším typem měnových nástrojů ČNB jsou nástroje jemného ladění. Jedná se o devizové operace a operace s cennými papíry. Tento nástroj využívá ČNB příležitostně, většinou v případech nečekaných krátkodobých výkyvů v likviditě trhu, kdy je ohrožena stabilita vývoje úrokových sazeb (www.cnb.cz).

Automatické facility jsou představovány depozitními a marginálními facilitami. Slouží k poskytování či ukládání likvidity přes noc (overnight). Z pohledu bank se jedná o permanentní možnost uložení, respektive zapůjčení peněžních prostředků. Úrokové sazby, uplatňované u těchto dvou facilit, vytváří koridor, ve kterém se pohybují krátkodobé sazby na peněžním trhu (taktéž dvoutýdenní repo sazba) (www.cnb.cz).

Depozitní facilita umožňuje bankám uložit přes noc u ČNB bez zajištění svou přebytečnou likviditu. Bankám vzniká nárok na přístup do depozitní facility, pokud požádá o uzavření obchodu Odbor korunových a devizových intervencí ČNB a to nejpozději 15 minut před uzávěrku účetního dne systému CERTIS. Jde o systém mezibankovního

zúčtování, které vykonává Zúčtovací centrum ČNB. Minimální objem činí 10 mil. Kč. Depozita jsou úročena diskontní sazbou, které zpravidla představuje dolní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu (www.cnb.cz).

Obdobně funguje marginální zápůjční facilitita. Ta poskytuje bankám, které mají s ČNB uzavřenou rámcovou repo smlouvu, možnost vypůjčit si přes noc od ČNB likviditu v podobě repo operace. Pro získání nároku na přístup do marginální facility, musí banka opět požádat o uzavření obchodu Odbor korunových a devizových intervencí ČNB a to nejpozději 25 minut před uzávěrkou účetního dne systému CERTIS. Minimální objem je 10 mil. Kč a finanční prostředky jsou úročeny lombardní sazbou, která představuje horní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu (www.cnb.cz).

Povinné minimální rezervy lze charakterizovat jako určitý předem stanovený objem likvidních prostředků, které musí povinně každá banka či pobočka zahraničních bank držet na svém účtu u ČNB. V současnosti banky uchovávají povinné minimální rezervy (PMR) na účtu v Zúčtovacím centru ČNB a taktéž na účtu sloužící pro výběry a vkládání hotovosti.

„Povinné minimální rezervy mohou činit nejvýše 30 % celkových závazků banky snížených o závazky banky vůči jiným bankám“ (Zákon o ČNB č. 6/1993 Sb.).

Stanovený objem PMR činí 2 % ze základu pro výpočet PMR. Od 12. 7. 2001 tvoří základnu objem primárních závazků dané banky, to jsou zejména vklady od nebankovních subjektů, jejichž splatnost nepřesahuje dobu 2 let.

Příslušné banky musí na svých účtech určených pro držení PMR udržovat denní zůstatek, který je v průměru roven minimální stanovené PMR pro dané udržovací období (přibližně 1 měsíc). Od 12. 7. 2001 jsou na tomto účtu peníze úročeny dvoutýdenní repo sazbou.

Úloha povinných minimálních rezerv jako měnově politického nástroje je v současnosti nízká. Proces postupného snižování sazby PMR na úroveň 2 % byl ukončen ČNB v roce 1999. Tato sazba je shodná s vyšší sazbou PMR stanovenou Evropskou centrální bankou pro banky v Hospodářské a měnové unii.

Pro zachování plynulosti mezibankovního platebního styku bylo nutné zavést kolateralizovanou vnitrodenní úvěrovou facilitu, která je poskytována bankám výměnnou za cenné papíry.

Ta funguje na principu poskytování krátkodobých úvěrů bankám a to v průběhu dne tak, aby byly schopny realizovat platby i v případě, že v daný okamžik nemají na svých účtech dostatek finančních prostředků. Vnitrodenní úvěr je poskytován za 0 % sazbu a v případě nesplacení se automaticky přemění v marginální zápůjční facilitu (www.cnb.cz).

5. Úloha měnové politiky České národní banky

Česká národní banky (ČNB) je centrální bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem. Byla zřízena zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

Zákon ukládá ČNB zabezpečovat cenovou stabilitu a pokud tím není dotčen její hlavní cíl, podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády, která vede k udržitelnému hospodářskému růstu. ČNB usiluje o plnění svého hlavního cíle prostřednictvím cílování inflace (Kalabis, 2012).

Centrální banka určuje měnovou politiku, má emisní monopol, což znamená výsadní oprávnění k vydávání bankovek a mincí na území daného státu, dále řídí peněžní oběh a platební styk a zúčtování bank. Také pečuje o plynulost a hospodárnost a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů. Je hlavním vykonavatelem bankovního dohledu nad činností bank a poboček zahraničních bank a konsolidačních celků, jejich součástí je banka na území České republiky.

ČNB je povinna podávat poslanecké sněmovně minimálně dvakrát ročně zprávu o měnovém vývoji. Pokud dojde k usnesení Poslaneckou sněmovnou, Česká národní banka předloží do 30 ti dnů mimořádnou zprávu o měnovém vývoji. Tuto zprávu předkládá guvernér ČNB. Dále musí ČNB nejméně jednou za tři měsíce informovat o měnovém vývoji veřejnost (Jílek, 2004).

5. 1. Funkce centrální banky

Funkce centrální banky lze vymezit do dvou hlavních oblastí. Jedná se o funkce makroekonomické a mikroekonomické.

Makroekonomická funkce zahrnuje tři základní činnosti. V první řadě se jedná o provádění měnové politiky prostřednictvím svých nástrojů, dále o emisní monopol (vydávání hotových peněz) a o devizovou činnost neboli o operace se zahraničními měnami. Za hlavní cíl centrální banky je považován stabilní měnový vývoj.

Pod mikroekonomickou funkcí spadá regulace a dohled nad bankovním systémem, funkce banky bank, banky státu a také reprezentanta státu v měnové oblasti (Černohorský, Teplý, 2011).

5. 1. 1. Makroekonomické funkce

Emisní činnost je základním znakem a funkcí centrální banky. Centrální banka vlastní emisní monopol pouze z hlediska vydávání hotovostních peněz. V rámci této funkce centrální banka plánuje potřeby oběživa, uzavírá smlouvy s výrobcí peněz, dohlíží při výrobě oběživa a při ničení vadné produkce, přejímá kvalitativně i kvantitativně oběživo z výroby, zajišťuje distribuci oběživa do regionů, provádí vlastní emisi peněz. Vlastní emise peněz zahrnuje výdej hotovostí obchodním bankám, stahování postradatelných hotovostí z oběhu, nebo stahuje poškozené či již neplatné peníze. Dále zpracovává oběživo, třídí a ničí neupotřebitelné peníze a v poslední řadě je uchovává (Polouček, 2006).

Mezi další makroekonomickou funkcí patří provádění měnové politiky. Pod pojmem měnová politika si lze představit soubor činností, které centrální banka provádí prostřednictvím měnových agregátů, úrokových sazeb a měnového kurzu s cílem dosáhnou stability cenové hladiny.

Důležitou roli zde hraje stupeň samostatnosti příslušné centrální banky. Ve vyspělých tržních ekonomikách provádějí měnovou politiku centrální banky a také o této politice, myšleno nástrojích, postupech a cílech, rozhodují. Ne vždy je tomu tak, v některých zemích se centrální banky musejí podřizovat rozhodnutí vlád.

Při provádění měnové politiky ovšem centrální banky musejí dbát na finanční stabilitu a zdravý vývoj bankovního systému (Revenda, 2011).

Významnou funkcí je také devizová činnost. Ta zahrnuje operace s devizovými rezervami a devizovou regulaci. Centrální banka soustřeďuje devizové rezervy státu a operuje s nimi na devizovém trhu. Mezi hlavní důvody operací s devizovými rezervami

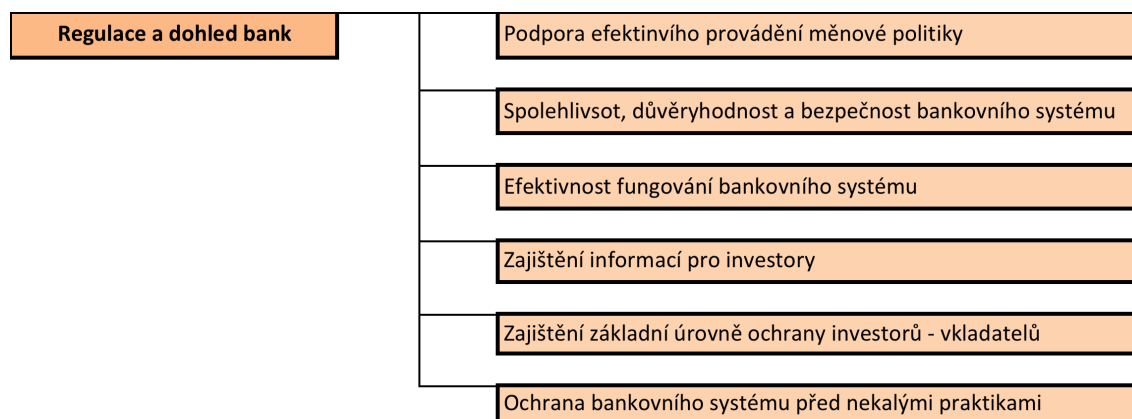
patří udržování hodnoty devizových rezerv, ovlivňování úrovně či pohybů devizového kurzu domácí měny a také zabezpečování devizové likvidity země.

Pod pojmem devizová regulace si lze představit stanovení pravidel disponování zahraniční měnou pro tuzemské občany a firmy. Jedná se především o směnitelnost domácí měny a systém devizového kurzu (Černohorský, Teplý, 2011).

5. 1. 2. Mikroekonomické funkce

Mezi mikroekonomické funkce patří bankovní regulace a dohled. V rámci této funkce centrální banka určuje, provádí a kontroluje pravidla činnosti bankovních institucí. Cílem je dosažení bezpečnosti, spolehlivosti a také i efektivnosti bankovního sektoru v zemi. V některých případech provádí regulaci centrální banka v součinnosti s jinými státními orgány. Předmětem bankovní regulace je vsup do bankovního odvětví, vlastní činnost obchodních bank a poskytování nouzových úvěrů centrální bankou (Kašparovská a kol., 2006).

Obrázek č. 4: Základní cíle regulace a dohledu bank

Zdroj: Revenda, 2011

V tržních ekonomikách systém regulace obecně zahrnuje čtyři základní součásti. První představuje podmínky vstupu do bankovního sektoru, to znamená, za jakých podmínek může být bance přiděleno oprávnění k bankovní činnosti neboli bankovní licence.

Druhou část představuje stanovení základních povinností bank, mezi ně patří především dodržování stanovených pravidel o přiměřenosti kapitálu, přiměřenosti likvidity, úvěrové angažovanosti, poskytování informací, ochrany před nelegálními praktikami prováděnými bankami a jiné.

Třetí součástí je povinné pojištění vkladů, fungující jako forma zvýšení důvěryhodnosti bankovního sektoru a čtvrtou část tvoří úvěry věřitele poslední instance, který může poskytovat úvěry i bankám ve špatném finančním stavu (Revenda, 2011).

„V České republice je regulátorem Česká národní banka, která kromě bankovního sektoru reguluje také sektor pojišťovnictví, penzijních fondů, obchodníků s cennými papíry, kolektivních investorů, emitentů cenných papírů, osob vedoucích evidenci investičních nástrojů, investičních společností a fondů a organizátorů trhů s investičními nástroji. Souhrnně řečeno Česká národní banka vykonává dohled nad celým finančním trhem, nikoliv pouze nad bankovním sektorem“ (Černohorský, Teplý, 2011).

Další důležitou úlohu, kterou centrální banka zastává, je funkce banky bank. Pod touto funkcí lze rozumět následující činnosti.

Centrální banka přijímá vklady od domácích bank a poboček zahraničních bank, v domácí popř. zahraniční měně, dále obchodním bankám poskytuje úvěry, provádí operace s cennými papíry a v neposlední řadě plní významnou roli při mezibankovním platebním styku a zúčtování. Obecně lze říci, že centrální banka poskytuje stejné služby ostatním bankám, jaké nabízejí banky pro své klienty (Revenda, 2011).

V této funkci vystupuje centrální banka jako banka poskytující služby ostatním bankám a vytváří jim příznivé podmínky pro jejich činnost. Úvěry poskytované centrální bankou bankám mohou nabývat těchto podob. Jedná se o krátkodobé úvěry sloužící na doplnění likvidity (diskontní, reeskontní úvěry a úvěry na eskont exportních směnek, sezónní úvěry), dále krátkodobou nouzové úvěry (lombardní úvěry, úvěry na povinné minimální rezervy), střednědobé a dlouhodobé nouzové úvěry a hotovostní úvěry (Šenkýřová a kol., 2010).

Přijímané vklady lze rozlišit do dvou podob. První mají formu povinných vkladů danou jako minimální procento povinných rezerv. Další jsou dobrovolné vklady, tedy vklady uložené nad rámec povinných minimálních rezerv. Ty slouží k zajištění dostatečného množství peněžních prostředků nezbytného pro realizaci platebního styku (Černohorský, Teplý, 2011).

Centrální banka provádí také operace s cennými papíry. Ve většině případů se jedná o prvotřídní krátkodobé dluhopisy, zejména státní pokladniční poukázky a vlastní poukázky centrálních bank. Transakce probíhají bezhotovostně (Revenda, 2011).

Další významnou rolí centrální banky je mezinárodní platební styk. Realizace platebního styku znamená, že ostatní banky mají u centrální banky otevřený účet, na kterém jsou vedeny pohledávky, respektive závazky související s prováděním plateb na základě příkazů klientů. V praxi mohou realizovat mezibankovní platební styk a zúčtovat platby mezi bankami (clearing) mimo centrálních bank i jiné, většinou velké, banky, např. ve Velké Británii. V České republice může clearing provádět pouze Česká národní banka (Černohorský, Teplý, 2011).

První historické důvody, které vedly stát k zakládání centrálních bank, byly operace určené státu. Jednalo se o vedení účtů a úvěrování. Hlavním důvodem byla předpokládaná bezpečnost a s ní i spojené nižší riziko uložených prostředků než u obchodních bank. Dalším důvodem byla také kontrola státních prostředků při uskutečňování monetární politiky. Vztahy mezi státem a centrálními bankami jsou určeny zákonnými předpisy, které vymezují stupeň samostatnosti centrální banky. Stupeň samostatnosti centrální banky vyjadřuje možnou povinnost realizovat záměry vlády, resp. státu v měnové oblasti (Revenda, 2011).

V rámci funkce banka státu provádí centrální banka následující činnosti. Vede účty státního rozpočtu, řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, pečuje o plynulost a hospodárnost, pomáhá při financování schodků státního rozpočtu, spravuje státní dluh, publikuje za stát některé finanční informace (Kalabis, 2012).

Centrální banka plní též funkci reprezentanta státu v měnové oblasti vůči domácí i zahraniční veřejnosti v oblasti měnové politiky. Centrální banka musí vždy informovat veřejnost o měnovém vývoji, jeho problémech a možných způsobech řešení. V rámci zahraničních činností zastupuje centrální banka stát a plní tak funkci zástupce státu na zasedáních mezinárodních měnových a finančních institucí, např. Mezinárodního měnového fondu, skupiny Světové banky, apod. (Černohorský, Teplý, 2011).

Důležitou podmínkou pro fungování měnové politiky centrální bankou je její nezávislost na politické moci. Nezávislost je nezbytná pro plnění hlavního cíle, kterým je cenová stabilita. Politická moc se může snažit přinutit centrální banku k různým opatřením, která mohou vést v krátkodobém horizontu ke zlepšení ekonomické situace,

z dlouhodobého hlediska však mohou znamenat významné riziko v podobě vysokého růstu inflace. Nezávislost na politické moci umožňuje centrální bance těmto tlakům odolat.

Určení stupně samostatnosti není jednoduché, protože většina charakteristik je obtížně kvantifikovatelná. Nezávislost lze rozdělit dle několika hledisek a to na, personální nezávislost, institucionální nezávislost, funkční nezávislost a finanční nezávislost (www.cnb.cz).

Výzkumy potvrzují, že země s nejvíce nezávislými centrálními bankami dosahují nejnižších hodnot inflace. Mezi tyto země patří např. Švýcarsko a Německo. Také Česká národní banka je jednou z nejvíce nezávislých centrálních bank na světě. Obecně lze tedy říci, že čím vyšší samostatnost centrální banka má, tím úspěšnější je v boji proti inflaci. Vyšší nezávislost znamená také vyšší transparentnost. To znamená, že centrální banka musí kvalitně, často i detailně informovat o své činnosti a fungování (Černohorský, Teplý, 2011).

6. Inflace

Pojem inflace je jedním ze základních ekonomických pojmů, který úzce souvisí s měnovou politikou a centrální bankou. Inflace výrazně ovlivňuje chování spotřebitele. Nejistota ohledně budoucího vývoje cen odrazuje investice a úspory. Jedním z hlavních cílů měnové politiky je dosahování minimální míry inflace. Důsledkem inflace je oslabení kupní síly vůči zboží a službám, které si spotřebitel kupuje. Je-li v ekonomice přítomna inflace, spotřebitel bude potřebovat na nákup téhož spotřebitelského koše více peněžních jednotek (www.czso.cz).

„Inflace je opakovaný růst většiny cen v dané ekonomice. Jde o oslabení reálné hodnoty (tj. kupní síly) dané měny vůči zboží a službám, které spotřebitel kupuje. Je-li v ekonomice přítomna inflace, pak na koupi téhož koše zboží a služeb spotřebitel potřebuje čím dál tím víc jednotek měny dané země“ (Jílek, 2004).

6. 1. Podstata inflace

Podstatu inflace lze vysvětlit důchodovou verzí rovnice směny, která vychází ze jednoho ze základních postojů ekonomických škol.

$$M \cdot V = P \cdot Q$$

M ... množství peněz v ekonomice vyjádřené jedním z měnových agregátů,

V ... průměrná důchodová rychlost oběhu příslušného měnového agregátu,

P ... agregátní cenová hladina,

Q ... reálný agregátní výstup.

Rovnici lze upravit do přírůstkové podoby:

$\%M + \%V = \%P + \%Q$, kde symbol % označuje změnu v procentech.

Tak aby platila daná rovnice, musí být relativní přírůstek jedné veličiny doplněn úbytkem druhé veličiny na stejné straně rovnice či stejným relativním přírůstkem na straně opačné.

Z rovnice také vypovídá skutečnost, že dlouhodobější nepřetržitý růst cenové hladiny musí být doprovázen jednou z následujících možností, a to poklesem reálného agregátního výstupu ($\%Q < 0$), což je politicky neakceptovatelná možnost, která se ovšem v realitě někdy vyskytuje. Situace se také nazývá slumpflace. Dále růstem průměrné rychlosti oběhu peněz ($\%V > 0$). Tato možnost má své technické bariéry. A také zvyšováním nabídky peněz ($\%M > 0$), což je v praxi nejběžnější možnost, jež lze označit jako inflace (Revenda, 2011).

6. 2. Příčiny vzniku inflace

Na příčiny vzniku inflace se lze dívat dvěma odlišnými způsoby a to dle dvou základních myšlenkových přístupů, jako monetaristický a keynesiánský názor.

Podle monetaristů je inflace všudypřítomným jevem a je vyvolána rychlejším růstem množství peněz, než je růst přirozeného reálného agregátního výstupu ekonomiky. Důležitou roli hraje také inflační očekávání. Jedná se o to, že ekonomické subjekty očekávají v následujícím období takovou míru inflace, které bylo v předchozím období a v dané ekonomice reálně dosaženo.

Míra vlivu inflace na peněžní zásobu je ovšem závislá na období, ve kterém je vztah posuzován. Dle monetaristů má růst peněžní zásoby v krátkém období vliv na reálný produkt, tak na cenovou hladinu. Naproti tomu v dlouhém období má růst peněžní zásoby vliv jen na cenovou hladinu. Tento případ se nazývá neutralita peněz.

Neutralita peněz je jev, který znamená, že změna množství peněz v ekonomice nepůsobí na reálné veličiny, nýbrž na změnu nominálního produktu a cenovou hladinu.

Jako příčinu inflace uznávají monetaristé vždy nadměrné množství peněz v oběhu. Další možné příčiny inflace vyvracejí. Prvním faktorem je zvýšení mezd. Toto tvrzení monetaristé vyvracejí následovně. Na růstu mezd se nejvíce podílejí odbory, ty jsou v každé zemi jinak silné, a přesto je vztah mezi množstvím peněz a mírou inflace podobný. Odbory tak svým tlakem na růst mezd inflaci nevyvolají.

Druhým popíraným faktorem je jednorázový růst cen surovin. Příkladem jim byla událost prvního ropného šoku v roce 1979, tehdy se cenová hladina důsledkem zvýšení cen ropy sice zvýšila, jednalo se však o jednorázový efekt, který inflaci neovlivnil dlouhodobě. Země, které byly závislé na dovozu ropy absolutně, se z této krize dostaly dříve než země, které byly závislé na dovozu pouze z části.

Celkově lze názor monetaristů shrnout do tvrzení, že veškeré nepeněžní příčiny inflace vždy doprovází i měnová expanze (Černohorský, Teplý, 2011).

Dle Keynesiánců existuje více příčin vyvolávající inflaci. Lze je rozdělit do dvou skupin podle toho, zda se vyskytují na straně agregátní nabídky nebo na straně agregátní poptávky. Jinými slovy jde o inflaci nabídkovou a poptávkovou.

Mezi hlavní příčiny vzniku nabídkové inflace patří nabídkové šoky. Jedná se např. o rychlý růst výrobních faktorů, monopolistickou strukturu hospodaření, administrativní bariéry dovozu atd. Lze rozlišit dvě kategorie nabídkových inflačních šoků a to dle působení na dlouhodobou agregátní nabídku nebo jen na krátkodobou agregátní nabídku.

Hlavní příčinou poptávkové inflace je nadměrná koupěschopná poptávka. Je vyvolána faktory, které agregátní poptávku zvyšují. Jedná se o zvýšení spotřebních výdajů domácností, investic ze strany firem, vládních výdajů, čistého exportu a peněžní nabídky (Černohorský, Teplý, 2011).

6. 3. Důsledky inflace

Inflace zasahuje celou ekonomiku, vyznačuje se redistribučním neboli přerozdělovacím efektem. Pro přesnější popis hlavních negativních projevů a důsledků inflace je nutné rozlišit očekávanou a neočekávanou inflaci. Očekávaná inflace byla, na

rozdílné od té neočekávané, oznámena předem a subjekty tak mají možnost se přizpůsobit. Inflace zasahuje příjemce fixních důchodů, negativně ovlivňuje také nominální mzdy a platy. Pokud nejsou dluhy upraveny dle vývoje inflace, ztrácejí v důsledku inflace věřitelé a získávají dlužníci. Taktéž subjekty vystavené konkurenci mají nižší zisky než monopoly a oligopoly.

Inflaci lze požadovat jako negativní jev z mnoha důvodů. Subjekty upřednostňují spotřebu před držení peněz. Může tedy nastat situace, že se velikost úspor dostane pod společensky optimální úroveň. Dochází-li k progresivnímu zdanění mzdových nákladů, mají zaměstnanci větší tendenci propouštět své zaměstnance. Dále roste nejistota v oblasti výnosnosti investic, banky jsou opatrnější při poskytování úvěrů, zvyšují se také úrokové prémie za riziko a lhůty splatnosti úvěrů se zkracují. Funkce peněz jako prostředek směny je narušena (Revenda, 2011).

Inflace má ovšem také pozitivní důsledky. V tomto případě se jedná o inflaci, která nepřevyšuje hodnotu 5 % ročně, lze ji označit jako inflaci mírnou. Mírná inflace nebrání v krátké době růstu cen, což je předpoklad pro zavádění inovací a provádění investic. Podniky zavádějí inovace tehdy, mohou-li své výstupy prodat za vyšší ceny a to díky kvalitě a vyšší užitné hodnotě, kterou daná inovace přinesla.

Dalším pozitivním faktorem, který inflace přináší, je zvyšování efektivnosti měnové politiky. Pokud je agregátní poptávka nízká, inflace umožní, aby reálné úrokové sazby byly v záporných hodnotách, což ekonomické subjekty vede k vyššímu přijímání úvěrů za účelem investičních a spotřebních výdajů a zvyšování agregátní poptávky (Černohorský, Teplý, 2011).

6. 4. Typy inflace

Inflaci lze rozčlenit dle kvantitativního hlediska, tedy dle velikosti inflace.

Mírná inflace se vyznačuje nízkým růstem cen. Ceny jsou poměrně stabilní, lidé důvěřují penězům a jsou ochotni setrvávat u oběživa. Inflace nepřevyší hodnotu 10 %.

Tato inflace je slučitelná se zdravým ekonomickým vývojem.

Při pádivé inflaci rostou ceny dvou či trojcifernými tempy, např. o 20 %, 100 %. Tato inflace je spojena se značnými ekonomickými náklady. Lidé přestávají věřit domácí

měně a přecházejí na jiné stabilnější měny či hromadí hmotné statky. V případě plného rozvinutí této inflace, vznikají závažné hospodářské problémy.

Hyperinflace je extrémní případ, čítající stovky nebo tisíce procent ročně. Peníze ztrácejí svou hodnotu a lidé preferují barterovou směnu či měnu zahraniční. Vývoj cen se vymyká kontrole a ekonomický systém společnosti se zcela rozpadá (Jílek, 2004).

6. 5. Měření inflace

Nezbytnou podmínkou pro provádění měnové politiky je kvalitní měření cenové hladiny. V praxi je měřena pomocí deflátoru hrubého domácího produktu, indexem spotřebitelských cen (CPI) a indexem cen výrobců (PPI).

Deflátor HDP

$$\text{deflátor HDP} = \frac{\text{nominální HDP}}{\text{reálný HDP}}$$

Je mírou inflace, která se vztahuje na celý HDP. Výhodou deflátoru je komplexnost. Měří ceny veškerých statků spotřebovaných v ekonomice v přesně takové struktuře, v jaké byly v aktuálním roce spotřebovány. Reaguje na změny chování spotřebitelů – zavádění nového zboží a služeb, upouštění od neatraktivních statků a služeb.

Naopak za nevýhodu lze považovat časové zpoždění, neboť HDP se vykazuje za každé čtvrtletí a jeho první verze je publikována více než dva měsíce po skončení daného čtvrtletí. Deflátor také nezahrnuje statky z dovozu, protože se při výpočtu HDP výdajovou metodou uvažuje pouze s čistým exportem, tj. rozdíl exportu a importu. Dochází tak ke zkreslení cenové hladiny zejména v otevřených ekonomikách, kde dovážené statky tvoří významnou část na spotřebě domácností (Černohorský, Teplý, 2011).

Index spotřebitelských cen – CPI (*Consumer Price Index*)

$$\text{CPI} = \frac{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách běžného roku}}{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách základního období}} \times 100$$

Tento index odráží změnu cen výrobků a služeb, které domácnosti nakupují. Principem měření inflace pomocí tohoto indexu je srovnání nákladů běžného spotřebního koše výrobků a služeb domácností ve dvou srovnávaných obdobích. Pojem spotřební koš představuje soubor výrobků a služeb spotřebovávaných klasickou domácností. Náklady na jeho nákup v běžném roce jsou srovnávány s náklady na jeho nákup v roce základním neboli výchozím. Hodnotu koše lze vypočítat vynásobením každého výrobku či služby s cenou v příslušném období. Pokud je hodnota vyšší než 100, došlo k vzestupu cenové hladiny, a tudíž probíhá inflace.

Hodnota spotřebního koše se také vypočítá dle následujícího vzorečku:

$$CPI = \frac{\sum Q_0 \times P_1}{\sum Q_0 \times P_0} \times 100$$

Q_0 je hodnota spotřebního koše v základním tedy ve výchozím období, ta se nadále násobí s P_1 , což je cena statků v běžném roce, ve kterém se měření provádí. P_0 představuje cenu statků a služeb v období základním – v roce výchozím. Výběr výrobků a služeb, určených pro výpočet indexu spotřebitelských cen a stanovení jejich váhy v koši je prováděn pomocí struktury výdajů domácností vplynulých z výsledků statistiky rodinných účtů (Jurečka, 2010).

Míra inflace se při použití indexů spotřebitelských cen vypočte jako relativní změna vybraného cenového indexu vůči předchozímu roku.

$$\pi = \frac{CPI_t - CPI_{t-1}}{CPI_{t-1}}$$

V České republice patří index spotřebitelských cen mezi nejdůležitější indikátory cenového vývoje. Od roku 2012 se vývoj indexů sleduje na nových spotřebních koších. V současnosti obsahuje spotřební koš 692 položek. Spotřebitelské ceny se zjišťují ve 35 vybraných okresech České republiky a hl. městě Praze. V průběhu let 2010 až 2011 proběhlo důkladné přezkoumání za jednotlivé cenové okruhy. Revizí prošel výběr cenových reprezentantů, váhový systém, soubor respondentů, metodika zjišťování a

způsob výpočtu. Cenové indexy vycházejí ze struktury domácností ze statistiky národní a rodinných účtů (www.czso.cz).

V tabulce je zaznamenán vývoj inflace (v %) na území České republiky v letech 2000 – 2011. Uvedené údaje jsou v procentech. Průměrná meziroční inflace v roce 2011 činila 1,9 %. Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců oproti průměru předchozích 12 měsíců činí 3,3 %. Datum zveřejnění 9.11.2012.

Tabulka č. 2: Vývoj inflace v ČR v letech 2000 – 2011

Rok											
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
3,9	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3	1	1,5	1,9

Zdroj: www.czso.cz

Cenový index výrobců PPI (*Producer Price Index*)

Tento index slouží především k prognózování inflace. Měří vývoj cen vstupů do výroby, proto je také někdy označován jako „cenový index vstupů“. Počítá se stejným způsobem jako index spotřebitelských cen, struktura koše je však zaměřena na statky produktivní, např. v ČR se používá index cen průmyslových výrobců, index cen zemědělských výrobců, index cen stavebních prací a stavebních objektů, index cen tržních služeb v produkční sféře (Jurečka, 2010).

7. Charakteristika stavebního spoření

7. 1. Stavební spoření jako investice

Hlavním důvodem k investování je uchovat hodnotu peněz či ještě lépe, dosáhnout skutečného zhodnocení peněžních prostředků. V dnešní době existuje široká škála možností jak investovat. Mezi typické investice patří nákup akcií, podílových fondů, dluhopisů, derivátů, uměleckých děl a nemovitostí. S každou investicí je spojená určitá míra rizikovosti, která vede k potřebě dobré znalosti nabízených produktů. Některé investice jsou označeny jako bezrizikové, jedná se především o investiční zlato, stříbro či diamanty.

Mezi investiční nástroje vhodné k financování bytových potřeb patří stavební spoření, které je i přes nižší státní podporu stále výhodné. Vložené finanční prostředky se obvykle úročí sazbou 2 % p. a. Klient má také nárok na státní podporu až 2 000 Kč za rok. Ve srovnání s běžným účtem či s účtem spořicíím tento produkt nabízí velmi výhodné podmínky. Vázací doba je stanovena na 6 let, po uplynutí této lhůty může klient uspořené prostředky použít na cokoliv.

Na peněžním trhu lze nalézt několik typů finančních produktů, jejichž prostřednictvím je možné investovat do výstavby domu, koupě bytu, nemovitosti nebo modernizace. Prvním typem jsou hypoteční úvěry, které patří mezi dlouhodobé půjčky. Klient za tento typ úvěru vždy ručí nemovitostí. Úroková sazba je zde stanovena vždy na určité období. Po uplynutí sjednané doby banka navrhne novu úrokovou míru, která bývá obvykle vyšší než ta předešlá.

Dále to mohou být bankovní úvěry, kde se předpokládá nízké riziko a také nízká úroková míra. V závislosti na výši poskytnutého úvěru banka po klientovi vyžaduje doložení o výši příjmu, možného ručitele nebo ručení nemovitostí.

Další možností jak bez rizika zhodnotit peněžní prostředky jsou spořicí účty. Spořicí účty s vyšší úrokovou mírou mají stanovenou vázací lhůtu a předčasným výběrem tak klient může přijít o část úroků (www.penize.cz).

7. 2. Historie stavebního spoření

První instituce, kterou lze přirovnat dnešním stavebním spořitelnám, vznikla roku 1775 v Birminghamu v Anglii. Tyto instituce si kladly za cíl získávání prostředků pro

omezený okruh střadatelů a po splnění tohoto cíle opět zanikaly. V 19. století vnikaly stavební spořitelny v Austrálii, na Novém Zélandu, v Jižní Africe, Brazílii, USA a Kanadě. Nejvíce se však rozšířily v Německu. První předchůdce stavebních spořitelen byl založen v Bielefeldu v roce 1885.

Největšího rozmachu však bylo dosaženo po skončení první světové války. V roce 1924 byla pod názvem „Společenství přátel Wüstenrot“ založena první stavební spořitelna na podnikatelském principu. Jejím zakladatelem byl Georg Kropp. Bouřlivý rozvoj stavebního spoření podnítila potřeba finančních prostředků pro obnovu válkou zničeného bytového fondu. Dnes užívaný model stavebního spoření pochází ze 30. let minulého století. V této době přešly stavební spořitelny od původního losování úvěrů k současnému přidělování. Další výrazný vývoj nastal v Německu po měnové reformě roku 1948, kdy se stavební spořitelny významně podílely na obnově Německa (Lukáš, Kielar, 2007).

V České republice smějí poskytovat stavební spoření pouze speciální banky, které mají úzce vymezený rozsah činnosti, mohou nabízet pouze produkt stavebního spoření a činnosti s ním související. Tyto banky se nazývají stavební spořitelny a podléhají v plném rozsahu zákonu o bankách č. 21/1992 Sb. a taktéž zákonu o stavebním spoření č. 96/1993 Sb.

Stát klade na ty společnosti určité nároky, neboť spravují nemalý objem státních prostředků ve formě státní podpory, která je účastníkům stavebního spoření poskytována.

V současnosti v České republice existuje pět stavebních spořitelen:

1. Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
2. Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.
3. Českomoravská stavební spořitelna, a.s.
4. Wüstenrot – stavební spořitelna a.s.
5. Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.

Na webových stránkách Asociace českých spořitelen lze nalézt přesnou definici stavebního spoření: „*Stavební spoření je účelový druh spoření, při kterém vkladatel dlouhodobě ukládá prostředky u specializované banky. V průběhu spoření může čerpat*

státní podporu a po jeho skončení získává, při splnění dalších podmínek, nárok na úvěr ze stavebního spoření“ (www.acss.cz).

7. 3. Stavební spoření a státní podpora

Zákon č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření vymezuje právo každého klienta získat státní podporu ve výši 25 % z ročně naspořené částky, maximálně však 4 500 Kč. Vázací lhůta (minimální) je určena na dobu pěti let, po tuto dobu účastník nesmí nakládat s vkladem, aniž by přišel o státní podporu. Státní podpora je účastníkovi připsána každý rok formou záloh. Důležitým bodem je účelovost využití naspořených finančních prostředků včetně státní podpory. Pokud se účastník rozhodně čerpat prostředky před vypršením vázací lhůty, musí využít naspořené prostředky výhradně k řešení bytových potřeb. Po skončení vázací může účastník naspořené prostředky navýšené o státní podporu využít zcela libovolně.

Zákon byl novelizován s účinností od 1. července 1995 zákonem č. 83/1995 Sb. Největší změna si týkala procesní oblasti, kdy nejvýznamnější bylo ustanovení o možnosti poskytovat překlenovací úvěry. Další změny přinesla novelizace zákonem č. 423/2003 Sb., s účinností od 1. 1. 2004. Obsahovala úpravy související se vstupem ČR do Evropské unie a také změnila výši státní podpory na 15 % z ročně uspořené částky, maximálně však z 20 000 Kč. Současně byla upravena vázací lhůta na 6 let. Tato změna se týkala pouze smluv uzavřených po 1. 1. 2004. Další změna zákona je novela zákona č. 292/2005 Sb., účinná od 1. 10. 2005, ve které byla ustanovena povinnost stavebních spořitelů oznámit budoucí vývoj poplatků spojených s účtem klienta již při uzavření smlouvy. Dále byla stanovena povinnost stavebních spořitelů připsat obdržené zálohy státní podpory na účet klienta následující den po jejím obdržení. Následovaly další úpravy Zákona o stavebním spoření, zákon č. 161/2006 Sb. s účinností od 1. 4. 2006, vymezil změny v definici účastníků, kteří nejsou občany ČR. Úpravy poskytování informací Ministerstvem vnitra ČR pro výkon státní kontroly jsou zaznamenány v zákoně č. 342/2006 Sb. s účinností od 1. 7. 2006. Zákon č. 227/2009 Sb. s účinností 1. července 2010 dává povinnosti ministerstvu a Policii ČR poskytovat informace z registru, evidence obyvatel a z IS cizinců, rovněž úpravy v zákoně týkající se poskytování informací jsou uvedeny v zákoně č. 281/2009Sb (Lukáš, Kielar, 2007).

Zatím poslední výraznou změnu přinesla novela zákona č. 348/2010 Sb. s účinností od 1. 1.2011. Definuje úpravy týkající se výše státních podpor v jednotlivých obdobích, které se váží se vznikem smlouvy. Pokud byla smlouva uzavřena v roce 2011 či později, státní podpora činí 10 % z ročního vkladu, nejvýše se však vypočítává z 20 000 Kč. Stát tak odmění účastníky maximálně 2 000 Kč. Připsané úroky na stavebním spoření budou navíc zdaněny 15 % daní.

Pokud byla smlouva uzavřena v rozmezí let 2004 až 2010, měli účastníci nárok na státní podporu ve výši 3 000 Kč při vkladu 20 000 Kč ročně, ta je nyní snížena o 1 000 Kč, při nižší naspořené částce činí státní podpora 10 % z uspořené sumy. Doposud připsané úroky zůstávají nezdaněny, nové úroky se daní 15 %.

Účastníci smluv uzavřených před rokem 2003 měli nárok na státní podporu 4 500 Kč z ročního vkladu 18 000 Kč. Nová státní podpora činí 10 % z vkladu, maximálně 2 000 Kč ročně. Připsané úroky zůstávají nezdaněny, avšak nové se opět daní 15 % (<http://finance.idnes.cz>).

7. 4. Účastníci stavebního spoření

Dle Zákona o stavebním spoření č. 96/1993 Sb. může účastníkem stavebního spoření být:

- fyzická osoba s trvalým pobytem na území České republiky a rodným číslem přiděleným příslušným orgánem České republiky,
- právnická osoba se sídlem na území České republiky a přiděleným identifikačním číslem organizace (IČ), který jej byl přidělen příslušným orgánem České republiky.

Státní podporu může získat:

- občan České republiky,
- občan Evropské unie, kterému byl vydán průkaz nebo potvrzení o pobytu na území České republiky a přiděleno rodné číslo příslušným orgánem České republiky,
- fyzická osoba s trvalým pobytem na území České republiky a rodným číslem přiděleným příslušným orgánem České republiky.

7. 5. Smlouva o stavebním spoření

Smlouva o stavebním spoření musí být uzavřena písemnou formou a to mezi účastníkem stavebního spoření a stavební spořitelnou. Uzavření se obvykle skládá ze dvou fází – sepsání návrhu smlouvy a jeho následné přijetí ze strany stavební spořitelny.

Navrhovatele představuje budoucí účastník, který smlouvu navrhuje a stavební spořitelna návrh přijímá. Návrh smlouvy bývá stavební spořitelnou přijat nejdéle do jednoho měsíce. Den uzavření smlouvy je stanoven na den, ke kterému spořitelna návrh přijala. Pokud je navrhovatelem právnická osoba, probíhá tzv. přímé uzavření smlouvy. Zde je datum uzavření smlouvy dohodnuto oběma zúčastněnými stranami. Účastník se zavazuje ukládat u stavební spořitelny peněžní částky ve stanovené výši. Dále nárokuje účastníka stavebního spoření získat úvěr ze stavebního spoření. Tento úvěr může účastník získat pouze po splnění podmínek určených zákonem a stavební spořitelnou.

Smlouva o stavebním spoření musí obsahovat ustanovení o výši úrokové sazby, kterou účastník získá během spoření ze svých úspor a také výši úrokové sazby, za kterou stavební spořitelna účastníkovi poskytne úvěr ze stavebního spoření (Prčík, 2002).

Stavební spoření jako takové je produkt, určený k získávání prostředků potřebných pro financování bydlení. Investice do bydlení představuje pro většinu obyvatel největší investici v jejich životě. Je vytvořeno tak, aby umožnilo přístup k dlouhodobému financování pro co nejširší skupinu klientů. Financování bydlení využívá vlastních i cizích zdrojů. Jedná se o úspory klienta a následné získání úvěru. Stavební spoření obsahuje oba tyto zdroje a navíc je podporováno státem formou poskytování určité podpory (www.acss.cz).

Jedním z nejdůležitějších parametrů smlouvy o stavebním spoření je cílová částka, která může významně ovlivnit užitek účastníka plynoucího ze své smlouvy. „*Cílová částka představuje celkovou peněžitou částku, kterou po splnění podmínek stavební spořitelna poskytne účastníkovi stavebního spoření pro řešení jeho bytových potřeb*“ (Prčík, 2002).

Je tvořena součtem vkladů, státní podpory, úvěru ze stavebního spoření a úroků z vkladu a státní podpory, po odečtení daně z příjmů těchto úroků. Státní podpora je součástí pouze tehdy, má-li na ni účastník nárok, a pokud o ni požádal. Při uzavírání smlouvy o stavebním spoření se vychází z předpokladu, že klient bude čerpat úvěr a z tohoto důvodu je v každé smlouvě uvedena cílová částka (vždy v celých tisícikorunách).

Výše je stanovena dle potřeb a záměrů jednotlivých účastníků. Omezena bývá pouze dolní hranice cílové částky na 20 000 až 50 000 Kč. V závislosti na výši cílové částky se určuje i minimální výše měsíčního vkladu, ta je dána procentem z cílové částky, většinou v rozmezí 0,3 – 0,7 % z cílové částky.

Problém nastává v případě, je-li cílová částka překročena. Dochází tak k tzv. přespoření cílové částky, což jinými slovy znamená, že součet vkladů účastníka, státní podpory a úroků z nich překročil cílovou částku. V této situaci musí být cílová částka dostatečně navýšena buď účastníkem, či automaticky stavební spořitelnou.

Změny cílové částky lze uskutečnit pouze v průběhu spořicí fáze stavebního spoření. Nárok zaniká přidělením cílové částky či poskytnutím překlenovacího úvěru. Cílovou částku lze zvýšit, snížit nebo rozdělit. Zvýšení cílové částky je obvykle doprovázeno poplatkem, většinou ve výši 1 % z částky, o kterou byla původně navýšena. Konečná výše poplatku však závisí na spořitelně a konkrétním tarifu. Možnost rozdělení cílové částky umožňují svým klientu jen některé stavební spořitelny s podmínkou, že celý vklad musí být uložen na původní smlouvě. V případě snížení cílové částky není klientovi vrácena již zaplacená úhrada za smlouvu s původní částkou. Dojde – li ke snížení cílové částky u nové smlouvy, mohou si některé spořitelny účtovat úhradu za uzavření smlouvy ve výši odvozené ze snížené cílové částky (Prčík, 2002).

7. 6. Fáze stavebního spoření

Proces stavebního spoření se skládá ze čtyř fází. První z nich je fáze spoření, ve které klient spoří a jeho vklady jsou úročeny. Ke vkladu je také připisována státní podpora a klient získává nárok na přidělení cílové částky. Další fází je přidělení cílové částky, je to tzv. předěl mezi fází spoření a fází úvěrovou. Klient přijímá přidělení cílové částky, jsou mu vyplaceny uspořené prostředky zhodnocené o státní podporu a úroky, získává nárok na úvěr. Ve fázi úvěrové klient získává úvěr ze stavebního spoření za úrokovou sazbu uvedenou ve smlouvě. Úvěr je pravidelně splácen až do konečného splacení formou anuitních splátek (Lukáš, Kieľar, 2007).

První fázi spoření lze charakterizovat jako prvotní krok k další realizaci bytových potřeb účastníka. Začíná uzavřením smlouvy o stavebním spoření a stanovením cílové částky. Cílová částka určuje výši peněžních prostředků, kterou chce účastník pomocí stavebního spoření získat. Dále je zde ustanovena pevná úroková sazba, kterou se budou

úspory klienta úročit, a také úroková sazba úvěru, který bude klientovi poskytnut. Rovněž je zde určena výše měsíčních částek, které bude klient pravidelně ukládat na účet. Zveřejněno je zde také prohlášení klienta s žádostí o poskytnutí státní podpory.

Spořicí fáze vzniká dnem vzniku smlouvy o stavebním spoření a končí dnem poskytnutí úvěru ze stavebních spoření účastníkovi. Ve smlouvě jsou však stanoveny pouze události, po kterých spořicí fáze končí, není tedy přesně stanovena délka doby spoření. Kromě ukončení doby spoření poskytnutím úvěru ze stavebního spoření existují ještě možné další způsoby ukončení této fáze. Jedná se o uplynutí výpovědní doby, ve které se vyplatí zůstatek spořicího účtu na základě výpovědi smlouvy o stavebním spoření. Dále přidělením cílové částky u překlenovacího úvěru či vyplacením úspor účastníkovi na základě přidělení cílové částky. Poslední možností je úmrtí účastníka v případě fyzické osoby či zánikem účastníka s likvidací v případě osoby právnické (Lukáš, Kielar, 2007).

„Každá stavební spořitelna obvykle nabízí několik variant stavebního spoření, takzvaných tarifů. Jednotlivé tarify se liší především tím, jak rychle může klient získat úvěr ze stavebního spoření, ale také výši úrokových sazeb“ (Prčík, 2002).

Spoření probíhá formou vkladů dohodnutých peněžních částek na účet stavebního spoření obvykle jednou za měsíc. Vklady lze na spořicí účet ukládat hotovostně, bankovním převodem, trvalým příkazem či jinými způsoby. Účastník také může každý rok ukládat dvanáctinásobek měsíčního vkladu či může vkládat prostředky nad sjednaný rámec. Vklady však nemohou převýšit cílovou částku. Takto účinným spořením a ukládáním vyšších částek může klient dosáhnout rychlejšího splnění podmínek pro přidělení cílové částky a získání úvěru. Rovněž je možné bez jakéhokoliv omezení vkládat na účet nepravidelné mimořádné vklady. Úkolem stavební spořitelny je vklady úročit, a pokud klient zažádal o poskytování státní podpory, stavební spořitelna musí nárokovat Ministerstvo financí ČR o danou částku. Tato podpora je připsána účastníkovi na jeho účet formou zálohy a je vyplacena po ukončení fáze spoření, splní-li klient zákonné podmínky.

Účastník má také možnost přerušit na určitou dobu spoření pravidelných vkladů na svůj účet, ovšem musí o tomto kroku předem obeznámit stavební spořitelnu. Je přerušeno pouze spoření, nikoliv trvání smlouvy o stavebním spoření, ta běží dál se všemi výhodami včetně státní podpory.

Pro účastníka je velmi důležitý způsob a časový okamžik placení vkladů, jež se odráží na výši hodnotícího čísla, které je významným měřítkem při získání nároku na přidělení cílové částky. Hodnotící číslo je stanoveno pouze na základě skutečně zaplacených vkladů a je nejvíce ovlivňováno výší úroků, které účastník získá z celkového zůstatku na svém účtu. Urychlení růstu hodnotícího čísla lze provést co nejčasnějšími úlozkami na spoření v co nejvyšší výši. Z tohoto tvrzení tedy vyplývá, že nejvhodnějším způsobem pro dosažení nejrychlejšího růstu hodnotícího čísla je uložení vysokého jednorázového vkladu na počátku trvání smlouvy o stavebním spoření.

České stavební spořitelny úročí všechny evidované částky na účtu, mezi které patří vlastní vklady účastníka, státní podpora, resp. záloha na státní podporu a dříve připsané úroky. Úroky jsou připsovány pokaždé jednoručně k 31. 12. za úrokové období, což je kalendářní rok. Dále jsou účastníkovi připsány ke dni přidělení cílové částky a ke dni zůstatku. Výše úrokových sazeb v ČR se nejčastěji pohybuje v rozmezí 2 – 4 % (Prčík, 2002).

Přidělení cílové částky lze charakterizovat jako okamžik, kterým končí fáze spoření a začíná fáze úvěrová. Klientovi vzniká nárok na vyplacení celé cílové částky (naspořená částka a úvěr). K přidělení cílové částky dochází po splnění následujících podmínek. Jedná se o dodržení minimální doby spoření, naspoření minimální částky potřebné pro přidělení a dosažení stanoveného hodnotícího čísla.

Minimální doba spoření je ze zákona určena dvěma lety spoření. Po této době může účastník stavebního spoření získat úvěr. Minimální částka potřebná pro přidělení je obvykle dána 40 % z cílové částky. Klient tedy získá nárok na úvěr ve výši 60 % z cílové částky. Hodnotícím číslem lze ohodnotit délku a intenzitu spoření klienta. Výše uvedené podmínky musí být splněny zároveň (Lukáš, Kielar, 2007).

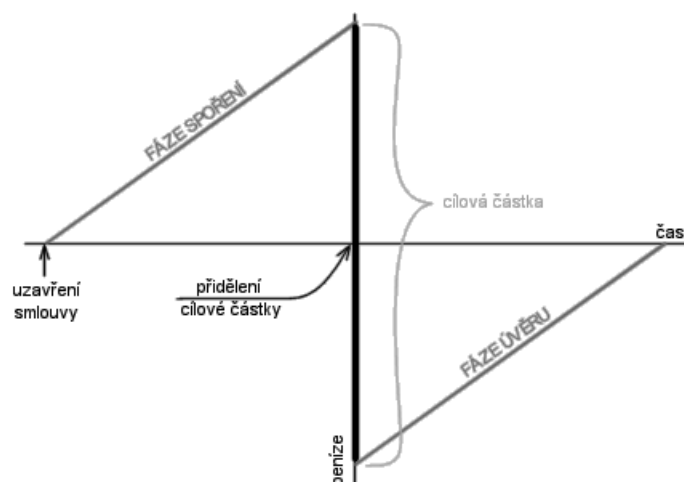
Stavební spoření je využíváno jako finanční nástroj k profinancování bydlení, jeho význam však nespočívá pouze v profinancování koupě nemovitosti k bydlení, je také využíváno pro rekonstrukci či modernizaci stávajícího bydlení. Pro financování menších investičních záměrů je úvěr ze stavebního spoření nejvhodnějším úvěrovým nástrojem.

Úvěrová fáze přichází po uzavření úvěrové smlouvy a přidělení cílové částky. Úvěr je úročen pevně stanovenou sazbou, která byla sjednána již ve smlouvě o stavebním spoření. Doba splatnosti úvěru závisí na výši poskytnutého úvěru. Naspoří – li klient ve fázi spoření například 45 % cílové částky, získá tím úvěr ve výši 55 % cílové částky. Úvěr

ze stavebního spoření lze využít pouze pro bytové potřeby stanovené zákonem a klient je povinen tuto skutečnost i prokázat.

Úvěr ze stavebního spoření klient využije v tom případě, že pro něj bude výhodnější než možnost pokračovat v dalším spoření a využívat tak výhody zhodnocování svých úspor o státní podporu a úroky. Je zde však určena horní hranice (cílová částka), po kterou může klient spořit a také je zavázán stavební spořitelně, že své úspory po stanovenou dobu nevybere. Klienty tak lze rozdělit do dvou skupin. První tvoří klienti, kteří chtějí získat úvěr pro financování bytových potřeb, a druzí, kteří zamýšlejí co nejlépe zhodnotit své finanční prostředky (Lukáš, Kielar, 2007).

Obrázek č. 5: Fáze spoření

Zdroj: <http://stavebko.info/>

Často se však vyskytují situace, kdy klient potřebuje řešit svou bytovou situaci dříve, než vznikne nárok na úvěr ze stavebního spoření. Nastalou situaci lze vyřešit překlenovacím úvěrem neboli meziúvěrem. Jedná se o speciální typ úvěru, který je vázaný ke konkrétnímu účtu stavebního spoření a umožňuje klientovi překlenout dobu do přidělení cílové částky. Překlenovací úvěry stavební spořitelny poskytnou až do výše celé cílové částky, nikoliv pouze ve výši rozdílu mezi cílovou částkou a zůstatkem spořicího účtu klienta, po splnění daných podmínek. Z tohoto důvodu je překlenovací úvěr dražší než úvěr ze spoření, neboť jsou úroky placeny z celé cílové částky. Obdobně jako úvěr ze stavebního spoření musí být použit pouze k financování bytových potřeb v souladu se

zákonem a klient má tuto povinnost spořitelně prokázat. Překlenovací úvěr je splácen jednorázově v okamžiku přidělení cílové částky a klient z něj platí jen úroky. V okamžiku přidělení se celá cílová částka použije na splacení překlenovacího úvěru. Úroková sazba je sjednána v úvěrové smlouvě (www.acss.cz).

7. 7. Výhody a nevýhody stavebního spoření

Nejvýznamnější výhodou stavebního spoření lze spatřit v poskytované státní podpoře, která představuje zajímavý výnos. Pro smlouvy uzavřené do 31. 12. 2003 činila státní podpora 25 % z ročních úspor až do výše 4 500 Kč. Pro smlouvy uzavřené od 1. 1. 2004 státní podpora dosáhla 15 % výše z ročních úspor až do výše 3 000 Kč. Smlouvy uzavřené po datu 1. 1. 2011 umožňují získat státní podporu 10 % z ročních úspor až do výše 2 000 Kč, maximálně však z vkladu 20 000 Kč. Vklady jsou úročeny v rozmezí 1 – 4 % p. a. a to po celý průběh spoření. Stavební spoření není omezeno věkem účastníka a úspory jsou ze zákona pojištěny. Další výhodou je možnost využití překlenovacího úvěru, který klientovi slouží pro překlenutí doby pro přidělení cílové částky. Po uplynutí šestileté vázací lhůty lze uspořené peníze použít na cokoliv (Janda, 2011).

Mezi nevýhody patří šestiletá vázací lhůta, po kterou nelze manipulovat s vkladem. Nelze také vybrat pouze část vkladu, vždy musí být vyplacena částka celá. Pokud se klient rozhodne vybrat naspořený finanční obnos před uplynutím 6 leté lhůty, zaúčtuje mu stavební spořitelna sankci a zároveň s tím, klient přichází o nárok o dotaci. Mezi další nevýhody patří postupné snižování státní podpory a další legislativní změny, zejména zavedení 15 % srážkové daně, kterou se daní připsané úroky. Za uzavření smlouvy si stavební spořitelny vždy účtují poplatek. U většiny spořitelen se jedná o 1 % z cílové částky. Vedení účtu stavebního spoření je také zpoplatněno, cena se pohybuje kolem 300 Kč ročně (www.penize.cz).

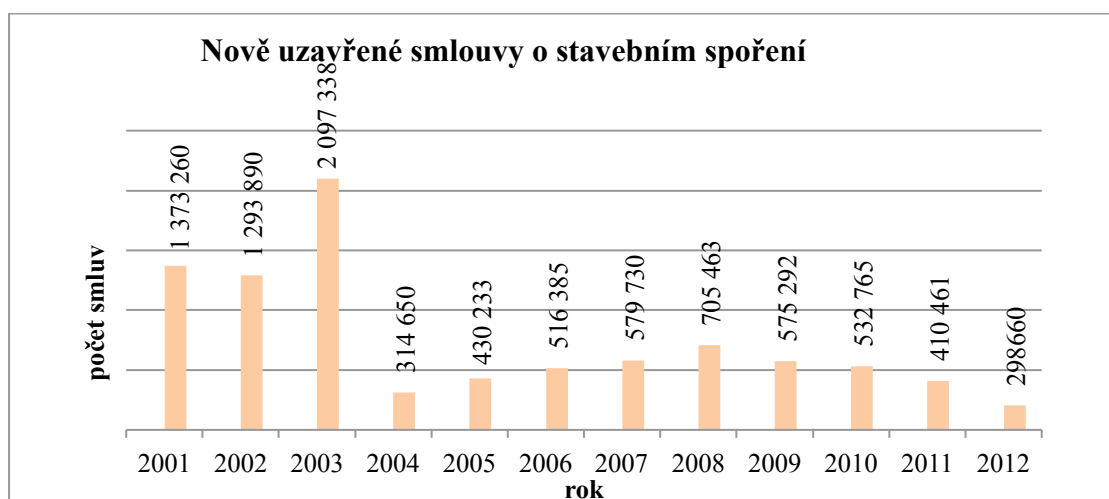
8. Vývoj stavebního spoření v ČR

Mezi základní ukazatele vývoje stavebního spoření patří počet nově uzavřených smluv o stavebním spoření, počet smluv ve fázi spoření, dále výše průměrné cílové částky, celkový počet a objem poskytnutých úvěrů spořitelny, výše celkově naspořené částky či výše reálně vyplacené státní podpory.

Ukazatel počtu nově uzavřených smluv o stavebním spoření udává počet smluv vzniklých v určitém časovém období na daném území. Dokáže pružně reagovat na rychle se měnící podmínky stavebního spoření, zejména v oblasti legislativních úprav.

V následujícím grafu jsou zaznamenány údaje týkající se nově uzavřených smluv o stavebním spoření v rozmezí let 2001 až 2012 na území České republiky.

Graf č. 1. : Nově uzavřené smlouvy o stavebním spoření v ČR v letech 2001 - 2012

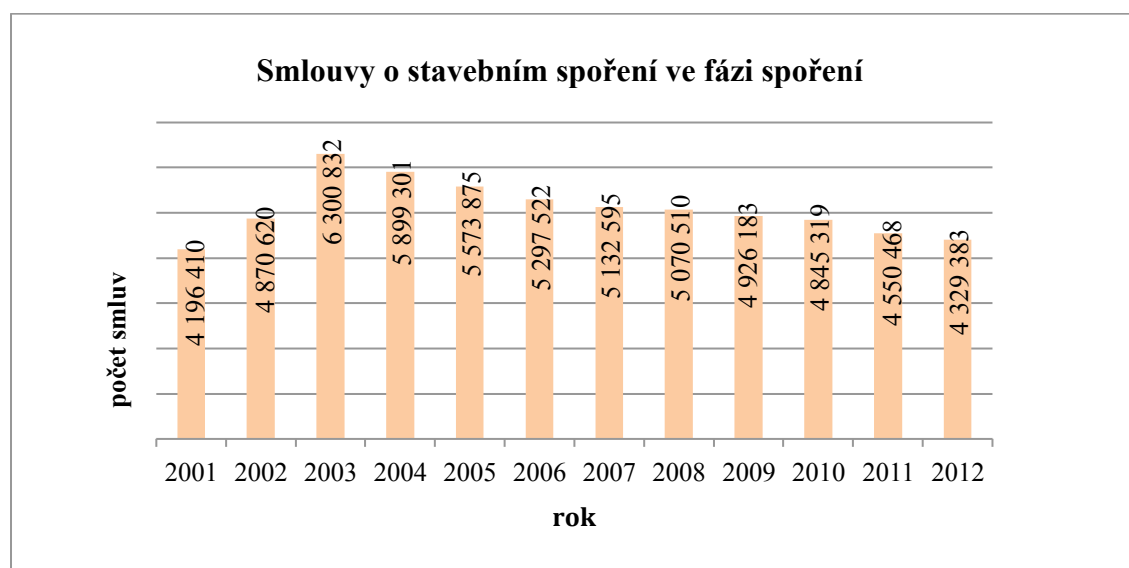

Zdroj: www.mfcr.cz

Z grafu lze usuzovat patrný trend nárůstu počtu smluv, a to do roku 2003, který znamenal celkově nejvyšší roční přírůstek za dané období. Naproti tomu rok 2004 symbolizuje nejnižší zaznamenanou hodnotu, v tomto roce bylo uzavřeno pouze 314 650 smluv. Tento výrazný propad lze vysvětlit legislativním opatřením do stavebního spoření. Od 1. 1. 2004 vešla v platnost novela zákona, ve které bylo stanoveno snížení státní podpory ze 4 500 Kč na 3 000 Kč. Lidé tak opouštěli tento finanční produkt, který pro ně přestal být atraktivní. V dalších letech lze sledovat poměrně stabilní vývoj nově vzniklých smluv. Údaje za rok 2012 jsou za 3 čtvrtletí roku.

K dalším ukazatelům sledující vývoj stavebního spoření patří smlouvy o stavebním spoření ve fázi spoření. V grafu je uveden počet smluv, které se nacházejí ve fázi spoření na území České republiky v letech 2001 až do třetího čtvrtletí roku 2012.

Graf č. 2: Počet smluv o stavebním spoření ve fázi spoření v ČR v letech 2001 - 2012

Zdroj: www.mfcr.cz

Vývoj počtu smluv o stavebním spoření ve fázi spoření téměř koresponduje s vývojem počtu nově uzavřených smluv. Do roku 2003 počet smluv narůstá. V témže roce je opět zaznamenáno maximum, počet smluv ve fázi spoření dosáhl hodnoty 6 300 832. V roce 2004 se počet smluv výrazně snížil, a to 401 531 smluv na celkový počet 5 899 301.

Toto snížení pochopitelně zapříčinil stejný důvod jako u nově vzniklých smluv, tedy změna výše státní podpory. V následujících letech dochází k pravidelnému poklesu smluv, jejichž klienti se nacházejí ve fázi spoření. Vysvětlením může být fakt, že počet nově uzavřených smluv nestačí k pokrytí smluv, které jsou ukončeny z důvodu dosažení cílové částky a následné výpovědi smlouvy nebo jim je přidělen úvěr ze stavebního spoření.

Pozornost je také nutné věnovat ukazateli, který znázorňuje výši průměrné cílové částky stanovené klienty při vzniku smluv o stavebním spoření.

V následující tabulce je zaznamenána výše průměrné cílové částky u nově uzavřených smluv fyzickými osobami v časovém rozmezí 10 ti let v České republice.

Tabulka č. 3: Výše průměrné částky u nově založených smluv v ČR v letech 2001 – 2012

rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Částka (v tis. Kč)	136,9	146,7	200,5	222,8	227,9	235,8
Změna (v %)	-1,8	7,2	36,7	11,1	2,3	3,5
rok	2007	2008	2009	2010	2011	3.Q 2012
Částka (v tis. Kč)	284,9	302,8	308,7	300,5	346,2	330,4
Změna (v %)	20,8	6,3	2	-2,7	15,2	-4,5

Zdroj: www.mfcr.cz

Výše průměrné cílové částky u nově uzavřených smluv se zvyšovala od roku 2002, tento stabilní růst trval až do roku 2009. V roce 2010 se průměrná cílová částka snížila o 2,7 % na 300,5 tis. Kč. Rok 2011 a první polovina roku 2012 však opět vykazovala nárůst průměrné částky. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2003, kdy cílová částka vzrostla oproti předchozímu roku o 36,7 %, tedy o 53,8 tis. Kč na hodnotu 200,5 tis. Kč. Příčinou tohoto zvýšení může být skutečnost, že se lidé snažili vytěžit co nejvíce ze stávajících podmínek. Zvolili proto vyšší cílovou částku a tím i možnost pobírat vyšší státní podporu do doby naspoření cílové částky.

Důležitou roli při posouzení situace na trhu stavebního spoření v České republice hraje také celkový počet úvěrů poskytnutých stavebními spořitelny a s ním související objem poskytnutých úvěrů.

Stavební spořitelny poskytují úvěry ze svých zdrojů, tedy z vkladů klientů, kteří u nich spoří. V tabulce jsou údaje, znázorňující objem vypůjčených peněžních prostředků klienty od stavebních spořitelen.

Tabulka č. 4 : Celkový objem úvěrů na území ČR v letech 2001 - 2012

rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Úvěry celkem (v mld. Kč)	37,023	46,308	63,597	84,184	108,063	135,450
Ze stavebního spoření	18,522	21,916	25,099	28,735	31,751	35,073
Překlenovací	18,501	24,392	38,498	55,449	76,312	100,377
Přírůstek (v %)	19,400	25,100	37,300	32,400	28,400	25,300
rok	2007	2008	2009	2010	2011	3.Q 2012
Úvěry celkem (v mld. Kč)	179,301	227,417	267,512	293,362	293,115	283,839
Ze stavebního spoření	38,912	42,875	48,899	53,069	55,780	55,436
Překlenovací	140,389	184,542	218,613	240,294	237,335	228,403
Přírůstek (v %)	32,400	26,800	17,600	9,700	-0,100	-3,200

Zdroj: www.mfcr.cz

V roce 2011 byl zaznamenán celkový objem poskytnutých úvěrů v hodnotě 293,115 mld. Kč. Z toho připadalo 230,38 mld. Kč na úvěry překlenovací a 55,445 mld. Kč na úvěry ze stavebního spoření. V tomto roce byl také zaznamenán meziroční pokles o 0,1 %.

Z procentní změny z celkového objemu úvěrů je patrný meziroční růst, který se pohybuje kolem 25 %. Nejvyššího přírůstku bylo dosaženo opět v roce 2003, kdy přírůstek činil 37,3 %, a celková dlužná částka činila 63,597 mld. Kč. V letech 2004 až 2010 lze zjistit, že souhrnný obnos poskytnutých prostředků stavebními spořitelny se zvyšuje pomalejším tempem oproti předcházejícím letům. Zájem o stavební spoření a tím i následné poskytnutí úvěru ze stavebního spoření úzce souvisí s legislativními změnami, které tento finanční produkt činí pro klienty méně zajímavým.

Podobně jako ukazatel celkového objemu poskytnutých úvěrů, také ukazatel celkového počtu úvěrů vykazuje v posledních letech snižující se trend, který je zachycen v tabulce níže.

Tabulka č. 5: Celkový počet úvěrů v ČR v letech 2001 - 2012

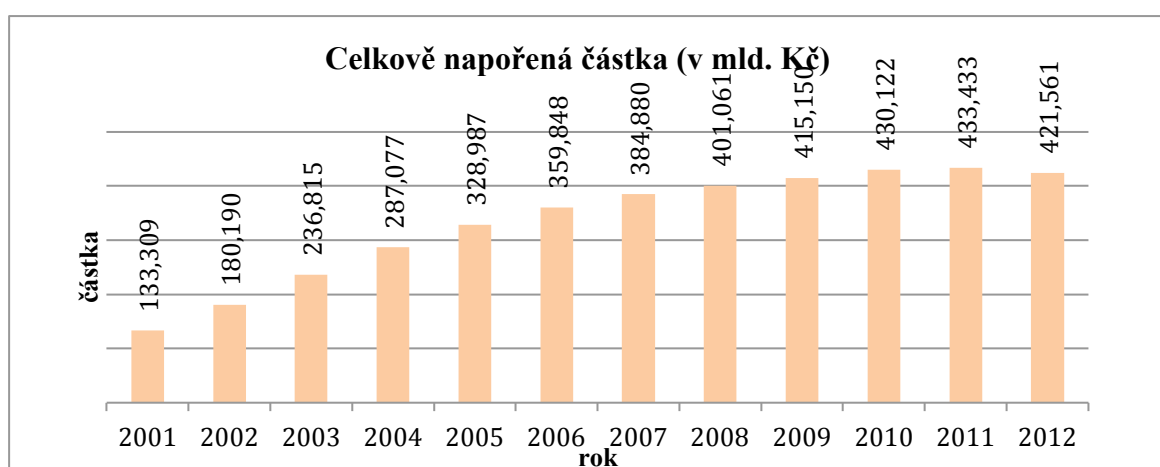
rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Úvěry celkem	465 824	568 920	685 740	786 483	857 875	900 653
Ze stavebního spoření	346 145	420 929	488 850	549 698	582 867	587 501
Překlenovací	119 679	147 991	196 890	236 785	275 008	313 152
Přírůstek (v %)	24,7	22,1	20,5	14,7	9,1	5

rok	2007	2008	2009	2010	2011	3.Q 2012
Úvěry celkem	942 944	971 176	988 353	993 357	956 659	913 424
Ze stavebního spoření	580 352	569 870	565 485	564 633	552 999	533 647
Překlenovací	362 592	401 306	422 868	428 724	403 660	379 777
Přírůstek (v %)	4,7	3	1,8	0,5	-3,7	-4,5

Zdroj: www.mfcr.cz

Celkový počet poskytnutých úvěrů se v rozmezí let 2001 až 2010 meziročně zvyšoval. Zatímco v roce 2001 poskytly banky 465 824 úvěrů, v roce 2010 jich bylo již 993 357. Od roku 2011 počet poskytnutých úvěrů stavebními spořitelny klesá. Příčinou tohoto poklesu jsou pravděpodobně velmi nízké úrokové sazby u běžných hypoték, jež poskytují ostatní bankovní instituce. Přestože počet nově vzniklých smluv a smluv, na kterých se vložené finanční prostředky spoří, klesá, naspořená částka vykazuje tendenci růstu.

Graf č. 3: Výše celkově naspořené částky v ČR v letech 2001 - 2012

Zdroj: www.mfcr.cz

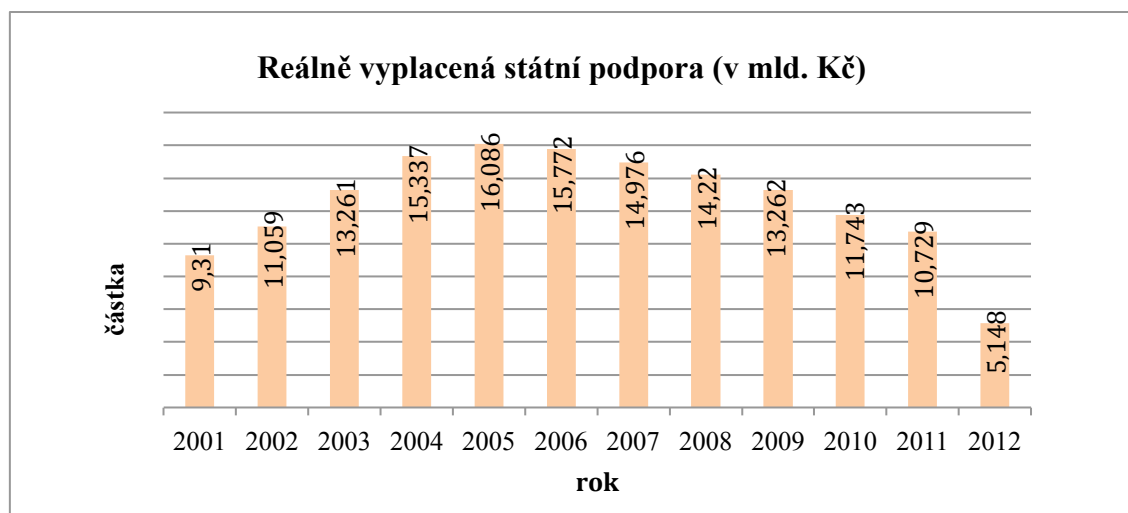
V roce 2011 dosáhla naspořená částka výše 433,433 mld. Kč s meziročním vzrůstem o 0,8 %. Cílem stavebních spořitelů je poskytování úvěrů sloužících k financování bytových potřeb. Potřebují proto dostatečný příliv kapitálu – vkladů od klientů, aby dostatečně pokryly výdaje na úvěry.

Poslední ukazatel znázorňuje výši skutečně vyplacené státní podpory. Reálně vyplacená podpora na území České republiky v rozmezí let 2001 až 3. čtvrtletí roku 2012 se během prvních pěti let postupně zvyšovala. Zákon č. 96/1993 Sb. vymezuje právo každého klienta získat státní podporu ve výši 25 % z ročně naspořené sumy, nejvíce ovšem 4 500 Kč.

Nová výše podpory byla stanovena Zákonem č. 423/2003 Sb., který vešel v platnost 1. dubna 2004. Státní podpora byla změněna na 15 % z ročně naspořené částky, horní hranice byla omezena 3 000 Kč.

Maximální hodnoty bylo dosaženo v roce 2005. V tomto roce činila reálně vyplacená státní podpora 16,086 mld. Kč. V následujících letech, tedy od roku 2006 dochází k snižování podpor, vyplácených státem. Důvodem je skutečnost, že končí více smluv, než kolik jich lidé otvírají.

Graf č. 4: Reálně vyplacená státní podpora v ČR v letech 2001 - 2012

Zdroj: www.mfcr.cz

Dále se také mění struktura portfolia smluv. Zvyšuje se podíl smluv uzavřených po 1. 1. 2004 se státní podporou max. 3 000 Kč na celkové sumě smluv stavebního spoření.

Dochází k vypovídání starších smluv, ve kterých činil nárok na podporu 4 500 Kč ročně a zároveň je počet klientů s novými smlouvami s nárokem na podporu 3000 Kč menší, než počet klientů odstupujících.

Další změnu přinesla novela zákona č. 348/2010 Sb. s účinností od 1. 1. 2011, která opět snížila výši poskytované státní podpory. Účastníci smluv vzniklých v roce 2011 či později mají nárok na státní podporu ve výši 10 % z ročního vkladu, maximálně však 2 000 Kč. Suma vyplacených státních podpor se i v tomto roce snížila.

Za tři čtvrtletí roku 2012 bylo podle údajů poskytnutých Ministerstvem financí České republiky uzavřeno přes 298 tis. nových smluv, lze zde sledovat každoroční snižování počtu uzavřených smluv. Možným vysvětlením je důsledek změn novely Zákona č. 348/2010 Sb. s účinností od 1. 1. 2011, ve kterém byla státní podpora stanovena na max. 2 000 Kč, a úroky z naspořených prostředků již nejsou osvobozeny od daně z příjmů, což znamená, že podléhají 15 % srážkové dani z příjmu. Pro možné nové klienty se tento produkt stal méně atraktivním, a to právě díky těmto legislativním změnám.

Celková hodnota cílové částky dosáhla výše 99,7 mld. Kč. Výše průměrné cílové částky u nově uzavřených smluv fyzickými osobami činila 330,4 tis. Kč a meziročně byl zaznamenán 4,5 % pokles.

Smluv o stavebním spoření nacházejících se ve fázi spoření bylo za tři čtvrtletí roku 2012 evidováno 4 329 383, rozdíl oproti konci roku 2011 činil přes 221 tis. smluv.

Celkový počet úvěrů k datu 30. 9. 2012 dosáhl 913 424. Z této částky pak připadlo 533 647 na úvěry ze stavebního spoření a zbylých 379 777 tvořily úvěry překlenovací. Počet celkových úvěrů poskytovaných stavebními spořitelny také meziročně klesl, v tomto případě o 4,5 % oproti konci roku 2011. Rozdíl činil více než 43 tis. Kč. Stavební spořitelny v tomto období poskytly úvěry o objemu 283,839 mld. Větší podíl na tomto čísle tvořily překlenovací úvěry, které dosáhly částky 228,403 mld. Kč. Úvěry ze stavebního spoření pak 55,436 mld. Kč. I tady lze sledovat tříprocentní pokles oproti předchozímu roku.

Klesající charakter vykazuje též ukazatel reálně naspořené státní podpory. Ta za tři čtvrtletí roku 2012 dosáhla výše 5,148 mld. Kč. Vláda tak meziročně ušetřila přes 5,5 mld. Kč. Tento výrazný pokles opět souvisí se změnou zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření, kterou byla s účinností od 1. 1. 2011 snížena poskytovaná záloha státní podpory na 10 % z uspořené částky, nejvýše však z částky 20 000 Kč, tzn. 2 000 Kč.

9. Modelová situace průběhu střádání

Jak již bylo zmíněno, stavební spoření je vhodným produktem pro dobré zhodnocení volných peněžních prostředků. Klient, který se rozhodne pro tento spořicí produkt, musí dodržet délku střádání stanovenou zákonem, která činí 6 let. Stavební spoření je komplexní produkt, poskytovaný na českém trhu pouze stavebními spořitelny. Po uplynutí šestileté vázací doby, může klient s naspořenými prostředky nakládat dle svého uvážení, požádat o přidělení překlenovacího úvěru či úvěru ze stavebního spoření nebo dále spořit, než dosáhne určené cílové částky. Pro jasnější představu o systému stavebního spoření lze porovnat dva vybrané produkty, které nabízí dvě české stavební spořitelny.

9. 1. Stavební spoření od Raiffeisen stavební spořitelny

Prvním z nich je Spořicí tarif S 041 Raiffeisen stavební spořitelny. Tato spořitelna zahájila svou činnosti jako AR spořitelna v roce 1993 a stala se první spořitelnou na území České republiky. V tabulce níže je zaznamenán sazebník úhrad vztahující se k poskytovaným službám Spořicího tarifu, platný od 1. února 2013.

Tabulka č. 6: Sazebník úhrad k poskytovaným službám stavebního spoření Raiffeisen stavební spořitelny

Spořicí tarif	Fyzické i právnické osoby
Úhrada za uzavření smlouvy o stavebním spoření	1 % z CČ, FO max. 15 000 Kč, PO max. 50 000 Kč
Úhrada za zvýšení cílové částky	1 % z navýšení CČ
Úhrada za vedení účtu - čtvrtletně	80 Kč
Úhrada za výpis účtu	21 Kč, elektronicky zdarma
Úhrada za ukončení smlouvy o stavebním spoření	
• před uplynutím vázací lhůty	0,50 % z CČ, min. 500 Kč
• po uplynutí vázací lhůty	zdarma

Zdroj: www.rsts.cz

Raiffeisen stavební spořitelna garantuje svým klientům úročení vkladu 2 % ročně. Státní podpora je ze zákona stanovena ve výši 10 % z celkově naspořené částky, maximálně činí 2 000 Kč. Rovněž vklady jsou ze zákona pojištěny do výše 100 000 EUR.

Pro modelovou situaci byl vybrán standardní příklad stavebního spoření, jehož cyklus je stanoven od 1. ledna 2013. Klient zvolil formu měsíční úločky ve výši 1 700 Kč, stavební spořitelna je bude úročit úrokovou sazbou 2 % p. a. Výše cílové částky byla stanovena na 200 000 Kč. V tabulce níže je zobrazen první rok fáze spoření s produktem Spořicí účet Raiffeisen stavební spořitelny.

Tabulka č. 7: Počáteční rok cyklu spoření – Spořicí účet Raiffeisen spořitelny, údaje jsou uvedeny v Kč

Typ operace	Valuta	Částka	Stav konta	Základ SP celkem	Základ SP rok	Úroky připsané	Úroky nepřipsané
Vklad na zaplacení vstupní úhrady	1.1.2013	2 000,00	2 000,00	2 000,00	0,00	0,00	0,00
Vstupní úhrada	1.1.2013	-2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vklad	31.1.2013	1 700,00	1 700,00	1 700,00	0,00	0,00	0,00
Vklad	28.2.2013	1 700,00	3 400,00	3 400,00	0,00	0,00	2,61
Vklad	31.3.2013	1 700,00	5 100,00	5 100,00	0,00	0,00	8,39
Úhrada za vedení konta	31.3.2013	-80,00	5 020,00	5 020,00	0,00	0,00	8,39
Vklad	30.4.2013	1 700,00	6 720,00	6 720,00	0,00	0,00	16,65
Vklad	30.5.2013	1 700,00	8 420,00	8 420,00	0,00	0,00	28,06
Vklad	30.6.2013	1 700,00	10 120,00	10 120,00	0,00	0,00	41,90
Úhrada za vedení konta	30.6.2013	-80,00	10 040,00	10 040,00	0,00	0,00	41,90
Vklad	31.7.2013	1 700,00	11 740,00	11 740,00	0,00	0,00	58,95
Vklad	31.8.2013	1 700,00	13 440,00	13 440,00	0,00	0,00	78,89
Vklad	30.9.2013	1 700,00	15 140,00	15 140,00	0,00	0,00	100,98
Úhrada za vedení konta	30.9.2013	-80,00	15 060,00	15 060,00	0,00	0,00	100,98
Vklad	31.10.2013	1 700,00	16 760,00	16 760,00	0,00	0,00	126,56
Vklad	30.11.2013	1 700,00	18 460,00	18 460,00	0,00	0,00	154,11
Vklad	31.12.2013	1 700,00	20 160,00	20 160,00	0,00	0,00	185,47
Úhrada za vedení konta	31.12.2013	-80,00	20 080,00	20 080,00	0,00	0,00	185,47
Úhrada za výpis	31.12.2013	-21,00	20 059,00	20 059,00	0,00	0,00	185,47
Daň z úroku	1.1.2014	-27,99	20 031,01	20 031,01	0,00	0,00	186,57
Připsaný úrok	1.1.2014	186,57	20 217,58	20 217,58	20 000,00	158,58	0,00

Zdroj: Raiffeisen stavební spořitelna

Ve sloupci s názvem Typ operace jsou zaznamenány jednotlivé operace, ke kterým v průběhu roku dochází. Uzavření smlouvy o stavebním spoření provází zaplacení

vstupního poplatku za uzavření smlouvy o stavebním spoření, který činí 1 % z cílové částky, v tomto případě tedy 2 000 Kč. Klient si tuto částku vložil na svůj spořicí účet a stavební spořitelna jej následně z účtu odepsala. Dále jsou v témže sloupci vedeny pravidelné měsíční úložky ve výši 1 700 Kč a jednou čtvrtletně poplatky za vedení spořicího účtu, které činí 80 Kč. Jednorázovým poplatkem také může být úhrada za výpis účtu doručený prostřednictvím pošty, za který klient zaplatí ke konci roku 21 Kč. Výpis je možné zaslat též elektronicky, v tomto případě by úhrada za výpis nebyla účtována.

Stav konta zobrazuje stav účtu tak, jak postupně narůstá s vloženými vklady. Základ pro státní podporu v prvním roce tvoří součet všech vložených prostředků. V dalších letech je státní podpora vypočítána jako 10 % (max. však z částky 20 000 Kč) ze sumy naspořené za poslední rok, tedy ze souhrnu vkladů a připsaných úroků. Státní podpora je Raiffeisen stavební spořitelnou připsována vždy 23. dne měsíce dubna.

Pro výpočet úroků je použit vzorec: $K/100 * p * d/360$. Připsané úroky snížené o 15 % srážkovou daň jsou připsány na účet klienta 1. 1. následujícího roku. Stavební spořitelny úročí ke konci roku celý zůstatek spořicího účtu včetně úroků získaných v předchozích letech spoření. Jedná se o tzv. složené úročení vkladů. Úroky jsou stavební spořitelnou vždy připsány na účet účastníka jedenkrát ročně k 31. 12. za celé kalendářní období, kterým je kalendářní rok.

Po prvním roce spoření činí účet klienta 20 217,58 Kč. Klient vložil na svůj spořicí účet celkově 20 400 Kč, na poplatcích (vedení účtu + výpis) zaplatil účastník stavebního spoření celkově 341 Kč, připsané úroky spořitelnou, již zdaněné, dosáhly výše 158,58 Kč.

Druhý rok cyklu spoření začíná pravidelnou měsíční úložkou peněžních prostředků v hodnotě 1 700 Kč k datu 31. 1. 2014. Vklady jsou evidovány na účtu klienta vždy k poslednímu dni měsíce. Na konci čtvrtletí je odečten poplatek za vedení účtu ve výši 80 Kč. V měsíci dubnu je klientovi připsána státní podpora nárokovaná za minulý rok ve výši 2 000 Kč. Jak již bylo zmíněno, základem pro státní podporu je v tomto případě zákonem stanovená maximální výše, tj. 20 000 Kč, neboť klientova celkově naspořená suma dosáhla výše 20 217,58 Kč. Z tabulky níže je patrné, že státní podpora navyšuje v měsíci dubnu stav konta a tím narůstá i základ pro výpočet úroků ze stavebního spoření.

Tabulka č. 8: Druhý rok cyklu spoření – Spořicí účet Raiffeisen spořitelny, údaje jsou uvedeny v Kč

Typ operace	Valuta	Částka	Stav konta	Základ SP celkem	Základ SP rok	Úroky připsané	Úroky nepřipsané
Vklad	31.1.2014	1 700,00	21 917,58	21 917,58	20 000,00	158,58	33,23
Vklad	28.2.2014	1 700,00	23 617,58	23 617,58	20 000,00	158,58	66,86
Vklad	31.3.2014	1 700,00	25 317,58	25 317,58	20 000,00	158,58	106,98
Úhrada za vedení konta	31.3.2014	-80,00	25 237,58	25 237,58	20 000,00	158,58	106,98
Státní podpora	23.4.2014	2 000,00	27 237,58	5 237,58	0,00	158,58	138,79
Vklad	30.4.2014	1 700,00	28 937,58	6 937,58	0,00	158,58	149,24
Vklad	31.5.2014	1 700,00	30 637,58	8 637,58	0,00	158,58	198,39
Vklad	30.6.2014	1 700,00	32 337,58	10 337,58	0,00	158,58	248,75
Úhrada za vedení konta	30.6.2014	-80,00	32 257,58	10 257,58	0,00	158,58	248,75
Vklad	31.7.2014	1 700,00	33 957,58	11 957,58	0,00	158,58	303,54
Vklad	31.8.2014	1 700,00	35 657,58	13 657,58	0,00	158,58	361,22
Vklad	30.9.2014	1 700,00	37 357,58	15 357,58	0,00	158,58	419,84
Úhrada za vedení konta	30.9.2014	-80,00	37 277,58	15 227,58	0,00	158,58	419,84
Vklad	31.10.2014	1 700,00	38 977,58	16 977,58	0,00	158,58	483,16
Vklad	30.11.2014	1 700,00	40 677,58	18 677,58	0,00	158,58	547,23
Vklad	31.12.2014	1 700,00	42 377,58	20 377,58	0,00	158,58	616,33
Úhrada za vedení konta	31.12.2014	-80,00	42 297,58	20 297,58	0,00	158,58	616,33
úhrada za výpis	31.12.2014	-21,00	42 276,58	20 276,58	0,00	158,58	616,33
daň z úroku	1.1.2015	-92,80	42 183,78	20 183,78	0,00	158,58	618,65
Připsaný úrok	1.1.2015	618,65	42 802,43	20 802,43	20 000,00	684,43	0,00

Zdroj: Raiffeisen stavební spořitelna

Na konci druhého roku spoření činí stav konta 42 802,43 Kč. Tuto částku tvoří celkově naspořená suma z minulého roku, dále pravidelné měsíční úložky ve výši 1 700 Kč, připsaná státní podpora a úroky snížené o pravidelné poplatky za vedení účtu (80 Kč čtvrtletně) a také za poplatek za výpis (21 Kč). Celková výše úroků před zdaněním dosáhla 684,43 Kč. Po zdanění se úroky rovnaly sumě 525,85 Kč.

Zjednodušený pohled na následující roky je uveden v následující tabulce. Stav konta dosáhl v prvním roce částky 20 217,58 Kč, tudíž se státní podpora vypočítává z částky určené zákonem, max. však 20 000 Kč. Státní podpora tedy činí 2 000 Kč za rok.

Tabulka č. 9: Zjednodušený průběh střežení až po dosažení cílové částky

Rok	Stav konta (v Kč)	Státní podpora (v Kč)	Připsané úroky (v Kč)
2013	20 217,58	-	158,58
2014	42 802,43	2 000,00	525,85
2015	65 771,22	2 000,00	909,79
2016	89 130,06	2 000,00	1 299,84
2017	112 886,42	2 000,00	1 697,36
2018	137 046,64	2 000,00	2 101,22
2019	161 617,58	2 000,00	2 511,94
2020	186 605,82	2 000,00	2 929,24
k 30.6.2021	202 311,19	2 000,00	1 606,37

Zdroj: Raiffeisen stavební spořitelna

Klient, který uzavřel smlouvu k 1. 1. 2013 a určil hodnotu cílové částky 200 000 Kč s formou měsíční úločky ve výši 1 700 Kč, dosáhne této hodnoty k 31. 6. 2021, tedy za 8 a půl let (102 měsíců). Stav konta k tomuto datu činí 202 311,19 Kč. Stavební spořitelna vyplatí klientovi za toto období úroky ve výši 13 740,19 Kč.

Klient je však ze zákona povinen držet své vložené prostředků na účtu stavební spořitelny pouze po dobu 6 let. Po uplynutí této lhůty (vázací doba) může použít uspořené prostředky na cokoliv. Stav konta klienta k tomuto datu, tedy k 1. 1. 2019 činí 137 046,64 Kč. Výše naspořené částky je vyšší než 50 % z cílové částky, čímž je splněno také kritérium pro přidělení úvěru ze stavebního spoření, o který by nyní klient mohl požádat. Celý průběh střežení je detailněji zobrazen v příloze č. 1.

9. 2. Stavební spoření od Modré pyramidy

Druhý produktem je klasické stavební spoření od Modré Pyramidy. Vznik této stavební spořitelny je datován roku 1994. Tehdy vystupovala pod jménem jejího poskytovatele tedy Stavební spořitelna Komerční banky. V roce 2005 došlo ke změně jména a zároveň ke změně celkové podoby stavební spořitelny.

Obdobně jako Raiffeisen stavební spořitelna také Modrá pyramida účtuje svým klientům poplatky související s fungováním spořicího účtu.

Tabulka č. 10: Sazebník úhrad k poskytovaným službám stavebního spoření Modré Pyramidy

Spořicí tarif	Fyzické i právnické osoby
Úhrada za uzavření smlouvy o stavebním spoření	1% z CC, FO max. 10 000 Kč, PO max. 10 000 Kč
Úhrada za zvýšení cílové částky	1 % z navýšení CČ
Úhrada za vedení účtu - čtvrtletně	75 Kč
Úhrada za výpis účtu	19 Kč
Úhrada za ukončení smlouvy o stavebním spoření	
• před uplynutím vázací lhůty	1% z CČ
• po uplynutí vázací lhůty	zdarma

Zdroj: www.modrapyramida.cz

Úhrada za uzavření smlouvy o stavebním spoření činí u obou spořitelen 1 % z cílové částky, u Modré Pyramidy je však horní hranice maximální částky nižší než u Raiffeisen spořitelny, což pro klienty, kteří si stanovili svou cílovou částku vyšší než 1 000 000 Kč, znamená značnou úsporu. Také poplatky za vedení účtu či výpis si účtuje spořitelna Modrá pyramida nižší než Raiffeisen stavební spořitelna.

Podmínky pro modelovou situaci jsou následující:

- Měsíční vklad: 1 700 Kč
- Úročení vkladu: 2 % p. a.
- Cílová částka: 200 000 Kč
- Úhrada za uzavření smlouvy o stavebním spoření: 2 000 Kč
- Úhrada za vedení účtu + úhrada za výpis: 319 Kč

V tabulce níže je zaznamenán první rok cyklu spoření klienta za období roku 2013. Pro uzavření smlouvy o stavebním spoření je nutné uhradit poplatek ve výši 1 % z cílové částky, tedy 2 000 Kč. Tato částka byla klientem zaplacená mimo sjednané měsíční úložky, které činí 1 700 Kč.

Tabulka č. 11: Počáteční rok cyklu spoření – Spořicí účet Modré pyramidy

2013	částka (v Kč)	vzorce výpočtu
Suma vkladů klienta za rok (V)	20 400	$v \cdot 12$
Úrok z ročních vkladů (před zdaněním) (U_{gt}) - gross	164	$V \cdot i_{(v)}$
Úrok z ročních vkladů (po zdanění) (U_{vt}) - net	139,4	$U_{gt} - (s \cdot U_{gt})$
Úrok z výchozích zůstatku za minulý rok (před zdaněním) $U_{\Sigma g(2012)}$ - gross (previous periods)	0	nepočítá se v prvním roce
Úrok z výchozího zůstatku za minulý rok (po zdanění) $U_{\Sigma(2012)}$ - net (previous periods)	0	nepočítá se v prvním roce
Úrok ze SP nárokované za minulý rok (před zdaněním) $U_{SPg(2012)}$ - gross (previous periods)	0	nepočítá se v prvním roce
Úrok ze SP nárokované za minulý rok (po zdanění) $USP(2012)$ - net (previous periods)	0	nepočítá se v prvním roce
Celkový úrok připsaný za aktuální rok (po zdanění) U_{2013}	139,4	$U_{vt} + U_{\Sigma(2012)} + USP(2012)$
SP nárokovaná za aktuální rok (SP_{2013})	2000	$(V + U_{(2013)} - P) \cdot i_{(SG)} ; (\max 2000 \text{ CZK})$
SP nárokovaná za minulý rok (připsaná letos) (SP_{2012})	0	nepočítá se v prvním roce
Úrok ze SP 2013 $U_{SPg(2013)}$ - před zdaněním	0	nepočítá se v prvním roce
Úrok ze SP 2013 $U_{SPg(2013)}$ - po zdanění	0	nepočítá se v prvním roce
Roční poplatek za vedení účtu + poplatek za výpis (P)	319	
Zůstatek na účtu na konci aktuálního roku (Σ_{2013})	20 220,4	$(V + U_{vt} + U_{\Sigma(2012)} + U_{SP(2013)}) - P$

Zdroj: Modrá pyramida

Úhrn všech měsíčních vkladů činí za rok 2013 částku 20 400 Kč. Stav konta na konci roku 2013 činí 20 220,4 Kč, tato částka je vypočítána jako součet všech vkladů klienta a úroků z ročních vkladů po zdanění po odečtení poplatku za vedení účtu a poplatku za výpis. V prvním roce střežení není klientovi vyplacena státní podpora, je však vypočítán základ pro její stanovení v dalším roce. Protože klientova celkově naspořená částka přesáhla hodnoty 20 000 Kč, bude mu v dalších letech vyplácena max. výše státní podpory, tedy 2 000 Kč.

V druhém roce je již průběh stavebního spoření o něco složitější. Celkový úrok připsaný za rok 2014 se skládá ze součtu úroků z ročních vkladů, z výchozího zůstatku za minulý rok a z úroku ze státní podpory nárokované za minulý rok. Jednotlivé úroky jsou stanoveny následovně. Úrok z vkladů za aktuální rok je úročen 1 % sazbou, po odečtení 15 % daně činí 173,4 Kč. Úrok z výchozího zůstatku za minulý rok (2013) se vypočítá ze zůstatku účtu na konci roku 2013 po odečtení poplatků za vedení účtu násobeno 2 % úrokovou sazbou. Tento úrok je opět zdaněn 15 % srážkovou daní a činí 338,3238 Kč. Úrok ze státní podpory nárokované za rok 2013 je vypočítán z výše podpory násobené koeficientem 0,0134, po zdanění tento úrok činí 22,78 Kč.

Tabulka č. 12: Druhý rok cyklu spoření – Spořicí účet Modré pyramidy

2014	částka (v Kč)	vzorce výpočtu
Suma vkladů klienta za rok (V)	20 400	$v \cdot 12$
Úrok z ročních vkladů (před zdaněním) (U_{gt}) - gross	204	$V \cdot i_{(v)}$
Úrok z ročních vkladů (po zdanění) (U_{vt}) - net	173,4	$U_{gt} - (s \cdot U_{gt})$
Úrok z východních zůstatku za minulý rok (před zdaněním) $U_{\Sigma g(2013)}$ - gross (previous periods)	398,028	$(\Sigma_{(2013)} - P) \cdot i_{(v-1)}$
Úrok z výchozího zůstatku za minulý rok (po zdanění) $U_{\Sigma(2013)}$ - net (previous periods)	338,3238	$(\Sigma_{(2013)} \cdot i_{(v-1)}) - s \cdot (\Sigma_{(2013)} \cdot i_{(v-1)})$
Úrok ze SP nárokované za minulý rok (před zdaněním) $U_{SPg(2013)}$ - gross (previous periods)	26,8	$SP_{2013} \cdot i_{(SP)}$
Úrok z SP nárokované za minulý rok (po zdanění) $USP(2013)$ - net (previous periods)	22,78	$U_{SPg(2013)} - (s \cdot U_{SPg(2013)})$
Celkový úrok připsaný za aktuální rok (po zdanění) U_{2014}	534,5038	$U_{vt} + U_{\Sigma(2012)} + USP_{(2012)}$
SP nárokovaná za aktuální rok (SP_{2014})	2000	$(V + U_{(2013)} - P) \cdot i_{(SG)} ; (\max 2000 \text{ CZK})$
SP nárokovaná za minulý rok (připsaná letos) (SP_{2013})	2000	
Úrok ze SP 2013 $U_{SPg(2014)}$ - před zdaněním	26,8	$SP_{2014} \cdot i_{(SP)}$
Úrok ze SP 2013 $U_{SPg(2014)}$ - po zdanění	22,78	$U_{SPg(2014)} - (s \cdot U_{SPg(2014)})$
Roční poplatek za vedení účtu + poplatek za výpis (P)	319	
Zůstatek na účtu na konci aktuálního roku (Σ_{2014})	42 835,9	$\Sigma_{2013} + V + SP_{2013} + U_{2014} - P$

Zdroj: Modrá pyramida

V tomto roce je také připsána na účet klienta státní podpora ve výši 2 000 Kč. Zůstatek na účtu aktuálního roku (42 835,9 Kč) je tvořen součtem celkově naspořené částky za rok 2013, sumy vkladů klienta za rok 2014, státní podpory nárokované za rok 2013 a celkového úroku připsaného za rok 2014 po odečtení poplatků za vedení účtu a poplatku za výpis.

Další roky fáze spoření jsou pro zjednodušení znázorněny v tabulce číslo 13. Ta zaznamenává narůstající stav konta a připsané úroky neboli úroky po zdanění podle jednotlivých let. Celý průběh spoření je zaznamenán v příloze č. 2.

Tabulka č. 13: Zjednodušený průběh strádání až po dosažení cílové částky – Spořicí účet
Modré pyramidy

Rok	Stav konta (v Kč)	Státní podpora (v Kč)	Připsané úroky (v Kč)
2013	20 220,40	-	139,40
2014	42 835,90	2 000,00	534,50
2015	65 835,87	2 000,00	918,97
2016	89 226,84	2 000,00	1 309,97
2017	113 015,45	2 000,00	1 707,61
2018	137 208,47	2 000,00	2 112,02
2019	161 812,77	2 000,00	2 523,30
2020	186 835,35	2 000,00	2 941,57
2021	214 283,30	2 000,00	3 366,96

Zdroj: Modrá pyramida

Po uplynutí zákonem stanovené vázací lhůty, což je 6 let, může klient vypovědět smlouvu o stavebním spoření a použít uspořené peněžní prostředky na cokoliv. Stav konta na konci roku 2018 je 137 208,47 Kč. Celkově naspořené úroky, které jsou po odečtení daně připsány na účet klienta, činí za toto období 6 722,47 Kč. Za vedení účtu a zaslání výpisu klient zaplatí 1 914 Kč. Klientovi je na konci období vyplacena také dodatečná státní podpora (2 000 Kč). Celkovou částka, kterou klient obdrží, se rovná 139 208,47 Kč.

Cílové částky je však dosaženo až v roce 2021, tedy po devíti letech od začátku spoření v roce 2013. V tento okamžik vykazuje stav účtu klienta hodnotu 214 283,30 Kč. Klient v rozmezí let 2013 až 2021 vložil formou měsíční úložky (1 700 Kč) na svůj účet 183 600 Kč. Spořitelna klientovi připsala úroky 15 554,30 Kč. Stát přispěl formou státní podpory 18 tisíci korunami. Na poplatcích za vedení účtu a poplatcích za výpis zaplatil klient 2 871 Kč.

9. 3. Zhodnocení vybraných produktů

Produkty, které nabízejí obě zmíněné stavební spořitelny, fungují jako klasické spořicí účty. Pro občany, kteří chtějí zhodnotit své finanční prostředky a vědí, že s nimi po dobu šesti let nepotřebují disponovat, je stavebního spoření zajímavým produktem. Stavební spořitelny poskytují svým klientům roční úročení vkladů kolem 2 %. Největší motivací, proč uzavřít smlouvu o stavebním spoření, však představuje státní podpora, na kterou má klient ze zákona nárok. Státní podpora činí 10 % z celkově naspořené částky, bude – li klient spořit více než 1667 Kč měsíčně, dosáhne na její maximální výši 2 000 Kč již v prvním roce.

Klasický spořicí účet poskytovaný stavební spořitelnou Raiffeisen se oproti klasickému spořicímu účtu od Modré pyramidy jeví o něco nevýhodněji. Rozdíl mezi těmito spořitelny se však ve výsledku pohybuje v rozmezí dvou set korun. Modrá pyramida nabízí účastníkům levnější poplatky za vedení účtu a také za výpis. Souhrnně klient za tyto služby zaplatí 319 Kč za rok. U Raiffeisen stavební spořitelny si klient za ty samé služby připlatí o 22 Kč, za poplatky tedy uhradí 341 Kč za rok.

U obou stavebních spořitelen je také stanovena úhrada za uzavření o smlouvy o stavebním spoření ve výši 1 % z cílové částky. Zde opět vystupuje o něco příznivěji Modrá pyramida, která omezila horní hranici pro tuto platbu 10 000 Kč, a to jak pro fyzická tak právnické osoby. Zatímco Raiffeisen stavební spořitelna určila horní hranici částkou 15 000 Kč, rovněž platnou pro fyzické i právnické osoby. Pokud tedy klient či firma plánuje uzavřít smlouvu o stavebním spoření s cílovou částkou přesahující 1 milion korun a rozhodne se uzavřít spoření u Modré pyramidy, může ušetřit také i na tomto poplatku.

Při výběru stavební spořitelny a spořicího účtu hraje také významnou roli loajalita klienta vůči bance, se kterou má již on sám či někdo blízký dobré zkušenosti. Dá se tedy říci, že pokud již klient disponuje běžným účtem u Raiffeisen bank, založí si pravděpodobně spořicí účet „pod stejnou střechou“. To samé lze tvrdit i u Modré pyramidy, která je dceřinou společností Komerční banky.

V prvé řadě je tak pro potenciálního klienta, který se rozhodne pro stavební spoření, nezbytné prostudování obchodních podmínek poskytovaných služeb stavebními spořitelny a jejich následné vyhodnocení. Plánuje – li klient spořit déle či zamýšlí ukládat na svůj účet vyšší částky, může mu výběr lepšího produktu stavebního spoření přinést vyšší užitek.

Stavební spořitelny se jistě také důkladně zabývají otázkou jak získat klienta. Mnohem důležitější pro tyto instituce je však problém jak si klienta udržet. Tuto úlohu plní propracované marketingové kampaně a akce. Tyto nabídky jsou většinou určeny pro stávající klienty spořitelny, kterým ukončují či v brzké době ukončí smlouvu o stavebním spoření.

Pro představu fungování těchto marketingových programů byly vybrány tři akce poskytované stavební spořitelnou Modrá pyramida. Jedná se o akce „Extra úrok 2 % + 1 %“, „Prodloužení PLUS“ a akce s názvem „Rostoucí úrok“.

Jednou z těchto marketingových akcí je akce stavební spořitelny Modré pyramidy Extra úrok 2 % + 1%.

Výhodná nabídka s názvem Extra úrok 2 % + 1 % je určena pro stávající klienty Modré pyramidy, kteří ukončují smlouvu o stavebním spoření v tarifu Profit bez bonusového zvýhodnění. Tyto klienty se Modrá pyramida snaží motivovat k dalšímu spoření úročením až ve výši 3 %. Této výhody klient dosáhne, uzavře – li novou smlouvu o stavebním spoření a ve stanovené lhůtě, která činí 4 měsíce od data uzavření smlouvy, vloží na účet minimálně 10 000 Kč. Tento vklad se poté bude po dobu 3 let od vložení prostředků úročit zvýhodněnou sazbou + 1 % oproti standardnímu úročení, které činí 2 %. Lhůta pro vložení prostředků neboli upisovací období začíná dnem návrhu na uzavření smlouvy o stavebním spoření. Lhůta končí po uplynutí čtyř měsíců od prvního dne měsíce následujícím po přijetí návrhu na uzavření smlouvy. Zvýhodněné úročení se týká všech vložených prostředků na účet klienta během upisovacího období. Klient však musí opět zaplatit poplatek za uzavření nové smlouvy o stavebním spoření, a rovněž poplatek za navýšení cílové částky. Pokud klient splní veškeré podmínky akce, extra úrok mu spořitelna připiše po skončení upisovacího období. V průběhu zvýhodněného období bude na ročním výpisu z účtu klienta evidován nárok na extra zvýhodnění plynoucí z této marketingové akce. Veškeré podmínky týkající se akce Extra úrok 2 % + 1 % jsou uvedeny na webových stránkách Modré pyramidy.

K další podobné nabídce patří marketingová akce „Prodloužení PLUS“. Tato akce přináší stávajícím klientům možnost navýšení cílové částky za zvýhodněných podmínek

při zachování aktuálního tarifu a vkladové úrokové sazby. Nabídka je podmíněna minimální výší zůstatku na účtu stavebního spoření klienta, která činí 50 000 Kč a současně musí mít klient naspořeno alespoň 30 % z původní cílové částky. Tuto zvýhodněnou nabídku může spořitelna sjednat nejdříve 18 měsíců před skončením šestileté vázací doby. Stavební spořitelna tedy navýší klientovi cílovou částku stavebního spoření maximální částkou, která je závislá na době dalšího spoření.

Pokud se klient rozhodne spořit další 3 roky, jeho cílová částka bude navýšena o 50 % aktuálního zůstatku na účtu stavebního spoření. Vybere si klient šestiletou dobu spoření, cílová částka bude navýšena o 100 % aktuálního zůstatku na účtu stavebního spoření. Za navýšení cílové částky klient zaplatí poplatek s 50 % slevou za navýšení cílové částky.

Poslední nabídkou, která patří do motivačního balíčku Modré pyramidy, je akce s názvem „Rostoucí úrok“. Opět je určena pro klienty, jejichž smlouva se nachází po uplynutí zákonem stanovené vázací lhůty nebo se k tomuto okamžiku blíží. Akci Rostoucí úrok lze sjednat na nejdříve 1 rok před koncem vázací lhůty. Tuto nabídku mohou využít účastníci v tarifu Kredit bez návazného překlenovacího úvěru. Je uzavírána na období šesti let od skončení vázací lhůty či uplynutí platnosti jiné marketingové akce. Stavební spořitelna umožní klientovi navýšit cílovou částku jeho stavebního spoření, maximálně však ve výši 500 000 Kč. Klient se zavazuje k navýšení cílové částky minimálně o 1 000 Kč.

V průběhu této akce získá klient benefit ve formě vrstveného úročení zůstatku, kdy jsou určitá pásma zůstatku úročena standardním úrokem tarifu Kredit (2 %) a nad rámec některá pásma bonusovým úrokem. Výše bonusového úroku platné pro některá pásma jsou uvedena v následující tabulce.

Tabulka č. 14: Výše bonusového úroku – akce Rostoucí úrok Modré pyramidy

Pásmo zůstatku	Úročení tarifu Kredit	Úrokový bonus
od 0 Kč do 150 000 Kč (vč.)	2 % p.a.	+ 0 % p.a.
od 150 000 Kč do 300 000 Kč (vč.)	2 % p.a.	+ 0,5 % p.a.
od 300 000 Kč do 500 000 Kč (vč.)	2 % p.a.	+ 1 % p.a.
500 000 Kč a více	2 % p.a.	+ 0 % p.a.

Zdroj: www.modrapyramida.cz

V průběhu trvání akcí jsou úroky zaznamenávány na účtu klienta, připsány na klientův účet jsou v případě dodržení podmínek po skončení lhůty akce. Podmínkou získání úrokového bonusu je minimální vklad ve výši 20 000 Kč v každém ukončeném kalendářním roce trvání marketingového programu Rostoucí úrok. Stavební spořitelna si za tuto akci účtuje poplatek s 50 % slevou z úhrady za navýšení cílové částky. Detailnější podmínky akcí poskytovaných spořitelnou Modrá pyramida lze nalézt na jejich webových stránkách (www.modrapyramida.cz).

10. Závěr

Monetární politika či otázka měnové politiky České národní banky jsou velmi rozsáhlá témata. Cílem práce bylo charakterizovat alespoň některé oblasti týkající se peněžního trhu. Správné fungování měnové politiky je důležité zejména pro udržení měny nezatížené nadměrnou inflací a především udržení zdravého ekonomického vývoje.

Pokud se ekonomika nachází ve stabilním prostředí bez větších výkyvů, většina společnosti se potýká s problémem jak naložit s volnými peněžními prostředky. Jedním ze způsobů jak své peníze zhodnotit nabízí spořicí účty poskytované stavebními spořitelny. Stavební spoření je produkt vhodný pro každého, kdo má zájem zhodnotit své finanční prostředky nebo řeší bytovou otázku. Stavební spořitelny vycházejí vstříc požadavkům svých klientů, a dokážou namodelovat jakýkoliv návrh ze strany klienta v závislosti na jeho finančních možnostech.

Produkt stavebního spoření nabízí řadu výhod. Jako nejvýznamnější výhodu lze označit státní podporu, na kterou má každý účastník smlouvy o stavebním spoření nárok ze zákona. Výše této úspory činí 10 % z celkově naspořené částky v každém roce. Horní hranice je však omezena výší 2 000 Kč. Stavební spořitelny nabízejí úročení vkladů kolem 2 % p. a. po celý průběh spoření. Vklady jsou ze zákona pojištěny do výše 100 000 EUR. Spořit může prakticky každý, tento produkt není omezen věkem účastníka. Po uplynutí zákonem stanovené vázací lhůty, která činí 6 let, může klient uspořené prostředky použít na cokoliv. S fungováním spořicího účtu jsou spojeny jisté poplatky, které klient musí spořitelně uhradit. Prvním poplatkem, se kterým se účastník stavebního spoření setká, je úhrada za vznik smlouvy o stavebním spoření. Tento poplatek se nejčastěji uváděn jako 1 % z cílové částky, která je klientem stanovena při sepsání smlouvy. Jinými slovy, cílová částka představuje celkovou sumu, kterou může účastník z dané smlouvy získat. K dalším poplatkům patří úhrada za vedení účtu klienta, který se pohybuje přibližně kolem 300 Kč ročně. Za poplatek za výpis z účtu, zasílaný bankou vždy na konci kalendářního roku, si banka účtuje kolem 20 Kč. Jedná se o jednorázovou platbu, které však klient může předejít, požádá – li o výpis elektronický. Ten je poskytovaný bankou zdarma.

V současnosti na českém trhu existuje pět stavebních spořitelen, z nichž každá nabízí různé varianty stavebního spoření. V této práci byly vybrány dvě stavební spořitelny, a to Raiffeisen stavební spořitelna a spořitelna Modrá pyramidy. Byla namodelována standardní situace spoření formou měsíční úložky ve výši 1 700 Kč. Tento

příklad byl následně propočítán za pomoci interních finančních kalkulaček jednotlivých bank a ve výsledku porovnán. Z těchto dvou stavebních spořitelen zvítězila pomyslně Modrá pyramida, jež poskytuje klientovi o něco výhodnější podmínky spoření. Rozdíl v konečných částkách se však pohyboval ve stokorunách.

Stavební spořitelny se však zabývají nejen otázkou získání klienta, rovněž také jeho udržení. Právě proto se spořitelny v současné době zaměřují na marketingové akce, ve kterých se snaží nalákat klienty na zvýhodněné nabídky.

Na závěr bych se ráda zmínila o připravované novele zákona stavebního spoření, která by měla vstoupit v platnost v roce 2014. Tyto změny by výrazně ovlivnily zaběhnutý systém fungování stavebního spoření a mohly ohrozit existenci stávajících stavebních spořitelen. První chystaná změna se týká státní podpory, u které bude nutné prokázání účelnosti použití. Prokazování se bude týkat i podpor, na které vznikne nárok po 1. 1. 2014. Změna by se měla týkat všech smluv, tedy i smluv uzavřených před tímto datem. Dalším bodem novely je možnost využít stavební spoření na penzijní připojištění. V tomto případě však musí klient přesunout do penzijního fondu celkově naspořenou částku, tedy vložené prostředky, připsanou státní podporu i úroky. V roce 2015 by kromě existujících stavebních spořitelen měly nabízet stavební spoření také banky. Tato změna by pro stavební spořitelny představovala jisté riziko, neboť banky fungují na zcela jiném principu než stavební spořitelny. Banka s klientovými penězi může disponovat, např. investovat do ziskových finančních instrumentů a tím je schopna nabídnout potenciálním klientům výhodnější nabídky. Stavební spořitelny potřebují dostatečný počet spořicích klientů na pokrytí poskytnutých úvěrů, neboť hospodaří pouze s vloženým kapitálem.

Jak se již v minulosti prokázalo, stavební spoření je produkt velmi závislý na legislativních změnách vlády. Samotné snížení státní podpory znamenalo výrazný úbytek v počtu nově uzavřených smluv. Dá se tedy očekávat, že se i chystané změny promítnou do dalšího vývoje tohoto finančního produktu.

11. Použitá literatura

1. ČERNOHORSKÝ, Jan, TEPLÝ, Petr. Základy financí. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.
2. HELÍSEK, Mojmír. Makroekonomie, Základní kurz. Slaný: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-25-1.
3. HOLMAN, Robert. Ekonomie, 5. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-006-5.
4. HOLMAN, Robert. Základy ekonomie pro student vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ, 2. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-890-8.
5. JANDA, Josef. Spořit nebo investovat? Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3670-9.
6. JÍLEK, Josef. Peníze a měnová politika, 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0769-1.
7. JUREČKA, Václav a kolektiv. Makroekonomie. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3258-9.
8. KALABIS, Zbyněk. Základy bankovníctví, 1. vydání. Brno: Albatros Media, 2012. ISBN 978-80-265-0001-8.
9. KAŠPAROVSKÁ, Vlasta a kolektiv. Řízení obchodních bank – vybrané kapitoly, 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7.
10. LUKÁŠ, Vojtěch, KIELAR, Petr. Stavební spoření a stavební spořitelny. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-30-9.
11. POLOUČEK, Stanislav a kolektiv. Bankovníctví, 1. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-462-7.
12. PRČÍK, Tomáš. Stavební spoření v kostce. Brno: ERA, 2002. ISBN 80-86517-29-2.
13. REVENDA, Zbyněk. Banky a měnová politika. Praha: Nad zlato, 1991. ISBN 80-900383-3-6.
14. REVENDA, Zbyněk. Centrální bankovníctví, 1. vydání. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-72-61-230-7.
15. SAMUELSON, P.A., NORDHAUS, W.D. Ekonomie, 2. vydání. Praha: Svoboda, 1995. ISBN 80-205-0494-X.

16. ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava a kolektiv. Bankovníctví, 1. Vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. ISBN 978-80-7408-029-6.
17. TULEJA, Pavel. Analýza pro ekonomy. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1801-6
18. ŽÍDEK, Libor. Transformace české ekonomiky 1989 – 2004, 1. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-922-X.

Internetové zdroje

19. Finance: Spoření. NOVÁKOVÁ, Jolana. IDNES [online]. 30. 11. 2011 [cit. 2013-01-18]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/rok-2012-co-se-pro-vsechny-zmeni-ve-stavebnim-sporeni-f82-/spor.aspx?c=A111122_1688520_spor_sov
20. Měnová politika: Měnověpolitické nástroje. Česká národní banka [online]. [cit. 2012-10-03]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/mp_nastroje/
21. Ministerstvo financí ČR: Ukazatele vývoje stavebního spoření. [online]. [cit. 2012-12-26]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_vyvoje_st_sporeni.html
22. Money, interest and monetary policy. Economentor.com [online]. [cit. 2013-07-17]. Dostupné z: [http://www.economentor.com/macroeconomics-hs/monetary-policy-and-the-federal-reserve/money-interest-and-monetary-policy-/text/747.html#Money, interest and monetary policy](http://www.economentor.com/macroeconomics-hs/monetary-policy-and-the-federal-reserve/money-interest-and-monetary-policy-/text/747.html#Money,interest%20and%20monetary%20policy)
23. Proč je ČNB nezávislá?: Často kladené otázky. Česká národní banka [online]. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/faq/proc_je_cnb_nezavisla.html
24. Překlenovací úvěr (meziúvěr): Slovník pojmů. Asociace českých stavebních spořitelen: AČSS [online]. [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/prakticke/slovník-pojmu/preklenovaci-uver-meziuver/>
25. Spořicí tarif. Raiffeisen stavební spořitelna [online]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: <http://www.rsts.cz/sporici-tarif/>
26. Statistiky: Inflace - Spotřebitelské ceny. Český statistický úřad [online]. 4.3.2013 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/inflace>
27. Stavební spoření: Co to je?. Asociace českých spořitelen: ASČS [online]. 7.3.2013 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/stavebni-sporeni/co-to-je/>
28. Stavební spoření: Řádný úvěr ze stavebního spoření. Stavebko.info [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://stavebko.info/>

29. Stavební spoření: Spoření a investování. Modrá pyramida [online]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: <http://www.modrapyramida.cz/produkty/sporeni-a-investovani/>
30. Stavební spoření: Stavební spořitelny. Ministerstvo financí ČR [online]. [cit. 2012-11-09]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_stavebni_sporitelny.html
31. Stavební spoření: Základní informace o stavebním spoření. Peníze.cz [online]. [cit. 2012-11-09]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/stavebni-sporeni>

Právní normy České republiky

32. Zákon o České národní bance č. 6/1993 Sb.
33. Zákon o stavebním spoření č. 96/1993 Sb.
34. Zákon o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření č. 423/2003 Sb.

12. Přílohy

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Měnová rovnováha	13
Obrázek č. 2: Členění nástrojů podle dopadu na bankovní systém	19
Obrázek č. 3: Členění úvěrů centrální banky z hlediska měnové politiky	22
Obrázek č. 4: Základní cíle regulace a dohledu bank	32
Obrázek č. 5: Fáze spoření	50

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Struktura měnového přehledu České republiky k 31. 12. 2010	17
Tabulka č. 2: Vývoj inflace v ČR v letech 2000 – 2011	41
Tabulka č. 3: Výše průměrné částky u nově založených smluv v ČR v letech 2001 – 2012	54
Tabulka č. 4: Celkový objem úvěrů na území ČR v letech 2001 – 2012	55
Tabulka č. 5: Celkový počet úvěrů v ČR v letech 2001 – 2012	56
Tabulka č. 6: Sazebník úhrad k poskytovaným službám stavebního spoření Raiffeisen stavební spořitelny	59
Tabulka č. 7: Počáteční rok cyklu spoření – Spořicí účet Raiffeisen spořitelny	60
Tabulka č. 8: Druhý rok cyklu spoření – Spořicí účet Raiffeisen spořitelny	62
Tabulka č. 9: Zjednodušený průběh strádání až po dosažení cílové částky	63
Tabulka č. 10: Sazebník úhrad k poskytovaným službám stavebního spoření Modré pyramidy	64
Tabulka č. 11: Počáteční rok cyklu spoření – Spořicí účet Modré pyramidy	65
Tabulka č. 12: Druhý rok cyklu spoření – Spořicí účet Modré pyramidy	66
Tabulka č. 13: Zjednodušený průběh strádání až po dosažení cílové částky – Spořicí účet Modré pyramidy	67
Tabulka č. 14: Výše bonusového úroku – akce Rostoucí úrok Modré pyramidy	70

Seznam grafů

Graf č. 1: Nově uzavřené smlouvy o stavebním spoření v ČR v letech 2001 – 2012	52
Graf č. 2: Počet smluv o stavebním spoření ve fázi spoření v ČR v letech 2001 – 2012	53

Graf č. 3: Výše celkově naspořené částky v ČR v letech 2001 – 2012	56
Graf č. 4: Reálně vyplacená státní podpora v ČR v letech 2001 – 2012	57

Seznam příloh

Příloha č. 1: Cyklus spoření - Spořicí účet S041 Raiffeisen stavební spořitelny

Příloha č. 2: Cyklus spoření – Spořicí účet Kredit tarif od Modré pyramidy

Příloha č. 1: Cyklus spoření - Spořicí účet S041 Raiffeisen stavební spořitelny

Typ operace	Valuta	Částka	Stav konta	Zákla SP celkem	Základ SP rok	Úroky připsané	Úroky nepřipsané
Vklad na zaplacení vstupní úhrady	1.1.2013	2 000,00	2 000,00	2 000,00	0,00	0,00	0,00
Vstupní úhrada	1.1.2013	-2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vklad	31.1.2013	1 700,00	1 700,00	1 700,00	0,00	0,00	0,00
Vklad	28.2.2013	1 700,00	3 400,00	3 400,00	0,00	0,00	2,61
Vklad	31.3.2013	1 700,00	5 100,00	5 100,00	0,00	0,00	8,39
Úhrada za vedení konta	31.3.2013	-80,00	5 020,00	5 020,00	0,00	0,00	8,39
Vklad	30.4.2013	1 700,00	6 720,00	6 720,00	0,00	0,00	16,65
Vklad	30.5.2013	1 700,00	8 420,00	8 420,00	0,00	0,00	28,06
Vklad	30.6.2013	1 700,00	10 120,00	10 120,00	0,00	0,00	41,90
Úhrada za vedení konta	30.6.2013	-80,00	10 040,00	10 040,00	0,00	0,00	41,90
Vklad	31.7.2013	1 700,00	11 740,00	11 740,00	0,00	0,00	58,95
Vklad	31.8.2013	1 700,00	13 440,00	13 440,00	0,00	0,00	78,89
Vklad	30.9.2013	1 700,00	15 140,00	15 140,00	0,00	0,00	100,98
Úhrada za vedení konta	30.9.2013	-80,00	15 060,00	15 060,00	0,00	0,00	100,98
Vklad	31.10.2013	1 700,00	16 760,00	16 760,00	0,00	0,00	126,56
Vklad	30.11.2013	1 700,00	18 460,00	18 460,00	0,00	0,00	154,11
Vklad	31.12.2013	1 700,00	20 160,00	20 160,00	0,00	0,00	185,47
Úhrada za vedení konta	31.12.2013	-80,00	20 080,00	20 080,00	0,00	0,00	185,47
Úhrada za výpis	31.12.2013	-21,00	20 059,00	20 059,00	0,00	0,00	185,47
Daň z úroku	1.1.2014	-27,99	20 031,01	20 031,01	0,00	0,00	186,57
Připsaný úrok	1.1.2014	186,57	20 217,58	20 217,58	0,00	158,58	0,00
Vklad	31.1.2014	1 700,00	21 917,58	21 917,58	0,00	158,58	33,23
Vklad	28.2.2014	1 700,00	23 617,58	23 617,58	0,00	158,58	66,86
Vklad	31.3.2014	1 700,00	25 317,58	25 317,58	0,00	158,58	106,98
Úhrada za vedení konta	31.3.2014	-80,00	25 237,58	25 237,58	0,00	158,58	106,98
Státní podpora	23.4.2014	2 000,00	27 237,58	27 237,58	0,00	158,58	138,79

Vklad	30.4.2014	1 700,00	28 937,58	6 937,58	0,00	158,58	149,24
Vklad	31.5.2014	1 700,00	30 637,58	8 637,58	0,00	158,58	198,39
Vklad	30.6.2014	1 700,00	32 337,58	337,58	0,00	158,58	248,75
Úhrada za vedení konta	30.6.2014	-80,00	32 257,58	257,58	0,00	158,58	248,75
Vklad	31.7.2014	1 700,00	33 957,58	957,58	0,00	158,58	303,54
Vklad	31.8.2014	1 700,00	35 657,58	657,58	0,00	158,58	361,22
Vklad	30.9.2014	1 700,00	37 357,58	357,58	0,00	158,58	419,84
Úhrada za vedení konta	30.9.2014	-80,00	37 277,58	227,58	0,00	158,58	419,84
Vklad	31.10.2014	1 700,00	38 977,58	977,58	0,00	158,58	483,16
Vklad	30.11.2014	1 700,00	40 677,58	677,58	0,00	158,58	547,23
Vklad	31.12.2014	1 700,00	42 377,58	377,58	0,00	158,58	616,33
Úhrada za vedení konta	31.12.2014	-80,00	42 297,58	297,58	0,00	158,58	616,33
úhrada za výpis	31.12.2014	-21,00	42 276,58	276,58	0,00	158,58	616,33
daň z úroku	1.1.2015	-92,80	42 183,78	183,78	0,00	158,58	618,65
Připsaný úrok	1.1.2015	618,65	42 802,43	802,43	000,00	684,43	0,00
Vklad	31.1.2015	1 700,00	44 502,43	502,43	000,00	684,43	70,36
Vklad	28.2.2015	1 700,00	46 202,43	202,43	000,00	684,43	138,64
Vklad	31.3.2015	1 700,00	47 902,43	902,43	000,00	684,43	217,12
Úhrada za vedení konta	31.3.2015	-80,00	47 822,43	822,43	000,00	684,43	217,12
Státní podpora	23.4.2015	2 000,00	49 822,43	5 822,43	0,00	684,43	277,39
Vklad	30.4.2015	1 700,00	51 522,43	7 522,43	0,00	684,43	296,50
Vklad	31.5.2015	1 700,00	53 222,43	9 222,43	0,00	684,43	384,20
Vklad	30.6.2015	1 700,00	54 922,43	922,43	0,00	684,43	471,51
Úhrada za vedení konta	30.6.2015	-80,00	54 842,43	842,43	0,00	684,43	471,51
Vklad	31.7.2015	1 700,00	56 542,43	542,43	0,00	684,43	564,67
Vklad	31.8.2015	1 700,00	58 242,43	242,43	0,00	684,43	660,71
Vklad	30.9.2015	1 700,00	59 942,43	942,43	0,00	684,43	756,45
Úhrada za vedení konta	30.9.2015	-80,00	59 862,43	862,43	0,00	684,43	756,45
Vklad	31.10.2015	1 700,00	61 562,43	562,43	0,00	684,43	858,13
Vklad	30.11.2015	1 700,00	63 262,43	262,43	0,00	684,43	959,33

Vklad	31.12.2015	1 700,00	64 962,43	962,43	20	0,00	684,43	1 066,79
Úhrada za vedení konta	31.12.2015	-80,00	64 882,43	882,43	20	0,00	684,43	1 066,79
Úhrada za výpis	31.12.2015	-21,00	64 861,43	861,43	20	0,00	684,43	1 066,79
Daň z úroku	1.1.2016	-160,55	64 700,88	700,88	20	0,00	684,43	1 070,34
Připsaný úrok	1.1.2016	1 070,34	65 771,22	771,22	21	000,00	1 594,22	0,00
Vklad	31.1.2016	1 700,00	67 471,22	471,22	23	000,00	1 594,22	107,82
Vklad	29.2.2016	1 700,00	69 171,22	171,22	25	000,00	1 594,22	214,74
Vklad	31.3.2016	1 700,00	70 871,22	871,22	26	000,00	1 594,22	331,92
Úhrada za vedení konta	31.3.2016	-80,00	70 791,22	791,22	26	000,00	1 594,22	331,92
Státní podpora	23.4.2016	2 000,00	72 791,22	6 791,22	26	0,00	1 594,22	420,89
Vklad	30.4.2016	1 700,00	74 491,22	8 491,22	26	0,00	1 594,22	448,73
Vklad	31.5.2016	1 700,00	76 191,22	191,22	10	0,00	1 594,22	574,92
Vklad	30.6.2016	1 700,00	77 891,22	891,22	11	0,00	1 594,22	699,82
Úhrada za vedení konta	30.6.2016	-80,00	77 811,22	811,22	11	0,00	1 594,22	699,82
Vklad	31.7.2016	1 700,00	79 511,22	511,22	13	0,00	1 594,22	831,63
Vklad	31.8.2016	1 700,00	81 211,22	211,22	15	0,00	1 594,22	966,32
Vklad	30.9.2016	1 700,00	82 911,22	911,22	16	0,00	1 594,22	1 099,45
Úhrada za vedení konta	30.9.2016	-80,00	82 831,22	831,22	16	0,00	1 594,22	1 099,45
Vklad	31.10.2016	1 700,00	84 531,22	531,22	18	0,00	1 594,22	1 239,77
Vklad	30.11.2016	1 700,00	86 231,22	231,22	20	0,00	1 594,22	1 378,35
Vklad	31.12.2016	1 700,00	87 931,22	931,22	21	0,00	1 594,22	1 524,42
Úhrada za vedení konta	31.12.2016	-80,00	87 851,22	851,22	21	0,00	1 594,22	1 524,42
Úhrada za výpis	31.12.2016	-21,00	87 830,22	830,22	21	0,00	1 594,22	1 524,42
Daň z úroku	1.1.2016	-229,38	87 600,84	600,84	21	0,00	1 594,22	1 529,22
Připsaný úrok	1.1.2017	1 529,22	89 130,06	130,06	23	000,00	2 894,06	0,00
Vklad	31.1.2017	1 700,00	90 830,06	830,06	24	000,00	2 894,06	146,52
Vklad	28.2.2017	1 700,00	92 530,06	530,06	26	000,00	2 894,06	285,88
Vklad	31.3.2017	1 700,00	94 230,06	28230,06	20000	2 894,06	2 894,06	443,05

Úhrada za vedení konta	31.3.2017	-80,00	94 150,06	150,06	28 000,00	2 894,06	443,05
Státní podpora	23.4.2017	2 000,00	96 150,06	8 150,06	0,00	2 894,06	561,70
Vklad	30.4.2017	1 700,00	97 850,06	9 850,06	0,00	2 894,06	598,58
Vklad	31.5.2017	1 700,00	99 550,06	550,06	11 0,00	2 894,06	764,79
Vklad	30.6.2017	1 700,00	101 250,06	13 250,06	0,00	2 894,06	928,43
Úhrada za vedení konta	30.6.2017	-80,00	101 170,06	13 170,06	0,00	2 894,06	928,43
Vklad	31.7.2017	1 700,00	102 870,06	14 870,06	0,00	2 894,06	1 100,28
Vklad	31.8.2017	1 700,00	104 570,06	16 570,06	0,00	2 894,06	1 257,02
Vklad	30.9.2017	1 700,00	106 270,06	18 270,06	0,00	2 894,06	1 446,92
Úhrada za vedení konta	30.9.2017	-80,00	106 190,06	18 190,06	0,00	2 894,06	1 446,92
Vklad	31.10.2017	1 700,00	107 890,06	19 890,06	0,00	2 894,06	1 627,30
Vklad	30.11.2017	1 700,00	109 590,06	21 590,06	0,00	2 894,06	1 804,65
Vklad	31.12.2017	1 700,00	111 290,06	23 290,06	0,00	2 894,06	1 990,80
Úhrada za vedení konta	31.12.2017	-80,00	111 210,06	23 210,06	0,00	2 894,06	1 990,80
Úhrada za výpis	31.12.2017	-21,00	111 189,06	23 189,06	0,00	2 894,06	1 190,80
Daň z úroku	1.1.2018	-299,53	110 889,53	22 889,53	0,00	2 894,06	1 996,89
Připsaný úrok	1.1.2018	1 996,89	112 886,42	24 886,42	20 000,00	4 591,42	0,00
Vklad	31.1.2018	1 700,00	114 586,42	26 586,42	20 000,00	4 591,42	185,57
Vklad	28.2.2018	1 700,00	116 286,42	28 286,42	20 000,00	4 591,42	361,37
Vklad	31.3.2018	1 700,00	117 986,42	29 986,42	20 000,00	4 591,42	558,90
Úhrada za vedení konta	31.3.2018	-80,00	117 906,42	29 906,42	20 000,00	4 591,42	558,90
Státní podpora	23.4.2018	2 000,00	119 906,42	11 9 906,42	0,00	4 591,42	707,49
Vklad	30.4.2018	1 700,00	121 606,42	11 606,42	0,00	4 591,42	753,48
Vklad	31.5.2018	1 700,00	123 306,42	13 306,42	0,00	4 591,42	960,04
Vklad	30.6.2018	1 700,00	125 006,42	15 006,42	0,00	4 591,42	1 162,74
Úhrada za vedení konta	30.6.2018	-80,00	124 926,42	14 926,42	0,00	4 591,42	1 162,74
Vklad	31.7.2018	1 700,00	126 626,42	16 626,42	0,00	4 591,42	1 374,94
Vklad	31.8.2018	1 700,00	128 326,42	18 326,42	0,00	4 591,42	1 590,03

Vklad	30.9.2018	1 700,00	130 026,42	20 026,42	0,00	4 591,42	1 800,98
Úhrada za vedení konta	30.9.2018	-80,00	129 946,42	19 946,42	0,00	4 591,42	1 800,98
Vklad	31.10.2018	1 700,00	131 646,42	21 646,42	0,00	4 591,42	2 021,71
Vklad	30.11.2018	1 700,00	133 346,42	23 346,42	0,00	4 591,42	2 238,12
Vklad	31.12.2018	1 700,00	135 046,42	25 046,42	0,00	4 591,42	2 464,63
Úhrada za vedení konta	31.12.2018	-80,00	134 966,42	24 966,42	0,00	4 591,42	2 464,63
Úhrada za výpis	31.12.2018	-21,00	134 945,42	24 945,42		4 591,42	2 464,63
Daň z úroku	1.1.2019	-370,80	134 574,62	24 574,62	0,00	4 591,42	2 472,02
Připsaný úrok	1.1.2019	2 472,02	137 046,64	27 046,64	000,00	6 692,64	0,00
Vklad	31.1.2019	1 700,00	138 746,64	28 746,64	000,00	6 692,64	225,28
Vklad	28.2.2019	1 700,00	140 446,64	30 446,64	000,00	6 692,64	438,15
Vklad	31.3.2019	1 700,00	142 146,64	32 146,64	000,00	6 692,64	676,72
Úhrada za vedení konta	31.3.2019	-80,00	142 066,64	32 066,64	000,00	6 692,64	676,72
Státní podpora	23.4.2019	2 000,00	144 066,64	12 066,64	0,00	6 692,64	855,76
Vklad	30.4.2019	1 700,00	145 766,64	13 766,64	0,00	6 692,64	911,02
Vklad	31.5.2019	1 700,00	147 466,64	15 466,64	0,00	6 692,64	1 158,62
Vklad	30.6.2019	1 700,00	149 166,64	17 166,64	0,00	6 692,64	1 401,03
Úhrada za vedení konta	30.6.2019	-80,00	149 086,64	17 086,64	0,00	6 692,64	1 401,03
Vklad	31.7.2019	1 700,00	150 786,64	18 786,64	0,00	6 692,64	1 654,27
Vklad	31.8.2019	1 700,00	152 486,64	20 486,64	0,00	6 692,64	1 910,40
Vklad	30.9.2019	1 700,00	154 186,64	22 186,64	0,00	6 692,64	2 161,06
Úhrada za vedení konta	30.9.2019	-80,00	154 106,64	22 106,64	0,00	6 692,64	2 161,06
Vklad	31.10.2019	1 700,00	155 806,64	23 806,64	0,00	6 692,64	2 422,83
Vklad	30.11.2019	1 700,00	157 506,64	25 506,64	0,00	6 692,64	2 678,95
Vklad	31.12.2019	1 700,00	159 206,64	27 206,64	0,00	6 692,64	2 946,50
Úhrada za vedení konta	31.12.2019	-80,00	159 126,64	27 126,64	0,00	6 692,64	2 946,50
Úhrada za výpis	31.12.2019	-21,00	159 105,64	27 105,64	0,00	6 692,64	2 946,50
Daň z úroku	1.1.2020	-443,28	158662,36	26662,36	0,00	6 692,64	2 955,22

Připsaný úrok	1.1.2020	2 955,22	161 617,58	29 617,58	20 000,00	9 204,58	0,00
Vklad	31.1.2020	1 700,00	163 317,58	31 317,58	20 000,00	9 204,58	264,95
Vklad	29.2.2020	1 700,00	165 017,58	33 017,58	20 000,00	9 204,58	523,76
Vklad	31.3.2020	1 700,00	166 717,58	34 717,58	20 000,00	9 204,58	803,30
Vklad	31.3.2020	-80,00	166 637,58	34 637,58	20 000,00	9 204,58	803,30
Státní podpora	23.4.2020	2 000,00	168 637,58	14 637,58	0,00	9 204,58	1 012,74
Vklad	30.4.2020	1 700,00	170 337,58	16 337,58	0,00	9 204,58	1 077,25
Vklad	31.5.2020	1 700,00	172 037,58	18 037,58	0,00	9 204,58	1 365,80
Vklad	30.6.2020	1 700,00	173 737,58	19 737,58	0,00	9 204,58	1 647,83
Úhrada za vedení konta	30.6.2020	-80,00	173 657,58	19 657,58	0,00	9 204,58	1 647,83
Vklad	31.7.2020	1 700,00	175 357,58	21 357,58	0,00	9 204,58	1 942,00
Vklad	31.8.2020	1 700,00	177 057,58	23 057,58	0,00	9 204,58	2 239,05
Vklad	30.9.2020	1 700,00	178 757,58	24 757,58	0,00	9 204,58	2 529,31
Úhrada za vedení konta	30.9.2020	-80,00	178 677,58	24 677,58	0,00	9 204,58	2 529,31
Vklad	30.10.2020	1 700,00	180 377,58	26 377,58	0,00	9 204,58	2 831,99
Vklad	30.11.2020	1 700,00	182 077,58	28 077,58	0,00	9 204,58	3 127,69
Vklad	31.12.2020	1 700,00	183 777,58	29 777,58	0,00	9 204,58	3 436,13
Úhrada za vedení konta	31.12.2020	-80,00	183 697,58	29 697,58	0,00	9 204,58	3 436,13
Úhrada za výpis	31.12.2020	-21,00	183 676,58	29 676,58	0,00	9 204,58	3 436,13
Daň z úroku	1.1.2021	-516,93	183 159,65	29 159,65	0,00	9 204,58	3 446,17
Připsaný úrok	1.1.2021	3 446,17	186 605,82	32 605,82	20 000,00	12 133,82	0,00
Vklad	31.1.2021	1 700,00	188 305,82	34 305,82	20 000,00	12 133,82	306,75
Vklad	28.2.2021	1 700,00	190 005,82	36 005,82	20 000,00	12 133,82	595,66
Vklad	31.3.2021	1 700,00	191 705,82	37 705,82	20 000,00	12 133,82	918,41
Úhrada za vedení konta	31.3.2021	-80,00	191 625,82	37 625,82	20 000,00	12 133,82	918,41
Státní podpora	23.4.2021	2 000,00	193 625,82	17 625,82	0,00	12 133,82	1 159,91
Vklad	30.4.2021	1 700,00	195 325,82	19 325,82	0,00	12 133,82	1 234,18
Vklad	31.5.2021	1 700,00	197 025,82	21 025,82	0,00	12 133,82	1 565,97

Vklad	30.6.2021	1 700,00	198 725,82	22 725,82	0,00	12 133,82	1 889,85
Úhrada za výpis	30.6.2021	-21,00	198 704,82	22 704,82	0,00	12 133,82	1 889,85
Daň z úroku	30.6.2021	-283,48	198 421,34	22 421,34	0,00	12 133,82	1 889,85
Připsaný úrok	30.6.2021	1 889,85	200 311,19	24 311,19	0,00	13 740,19	0,00
Výplata	30.6.2021	-200 311,19	0,00	24 311,19	0,00	13 740,19	0,00
Státní podpora	23.4.2022	2 000,00	2 000,00	4 311,19	0,00	13 740,19	0,00
Výplata	23.4.2022	-2 000,00	0,00	4 311,19	0,00	13 740,19	0,00

Zdroj: Raiffeisen stavební spořitelna

Příloha č. 2.: Cyklus spoření - Spořicí účet Kredit tarif od Modré pyramidy

2013	
Total deposit per year (V)	20400 = v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	164 = V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	139,4 = U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2011)} - gross (previous periods)	0 default - 1st year
Interest on deposit U _{z(2011)} - net (previous periods)	0 default - 1st year
Interest on state fee U _{SPg(2011)} - gross (previous periods)	0 default - 1st year
Interest on state fee U _{SP(2011)} - net (previous periods)	0 default - 1st year
Total interest U ₂₀₁₂ - net (previous periods)	139,4 = U _{vt} + U _{z(2011)} + USP ₍₂₀₁₁₎
State grant (SP ₂₀₁₂)	2000 = (V + U ₍₂₀₁₂₎ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₁) - previous periods	0 default - 1st year
Interest on state fee U _{SPg(2012)} - gross	0 default - 1st year
Interest on state fee U _{SP(2012)} - net	0 default - 1st year
Annual account balance (Σ ₂₀₁₂)	20220,4 = (V + U _{vt} + U _{z(2011)} + U _{SP(2012)}) - P
2014	
Total deposit per year (V)	20400 = v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204 = V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4 = U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2012)} - gross (previous periods)	398,028 = (Σ ₍₂₀₁₂₎ - P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2012)} - net (previous periods)	338,3238 = (Σ ₍₂₀₁₂₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₂₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2012)} - gross (previous periods)	26,8 = SP ₂₀₁₂ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SP(2012)} - net (previous periods)	22,78 = U _{SPg(2012)} - (s*U _{SPg(2012)})
Total interest U ₂₀₁₃ - net	534,5038 = U _{vt} + U _{z(2012)} + U _{SP(2012)}
State grant (SP ₂₀₁₃)	2000 = (V + U ₂₀₁₃ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₂) - previous periods	2000
Interest on state fee U _{SPg(2013)} - gross	26,8 = SP ₂₀₁₃ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SP(2013)} - net	22,78 = U _{SPg(2013)} - (s*U _{SPg(2013)})
Annual account balance (Σ ₂₀₁₃)	42835,9 = Σ ₂₀₁₂ + V + SP ₂₀₁₂ + U ₂₀₁₃ - P
2015	
Total deposit per year (V)	20400 = v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204 = V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4 = U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2013)} - gross (previous periods)	850,3381 = (Σ ₍₂₀₁₃₎ - P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2013)} - net (previous periods)	722,7874 = (Σ ₍₂₀₁₃₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₃₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2013)} - gross (previous periods)	26,8 = SP ₂₀₁₃ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SP(2013)} - net (previous periods)	22,78 = U _{SPg(2013)} - (s*U _{SPg(2013)})
Total interest U ₂₀₁₄ - net	918,9674 = U _{vt} + U _{z(2013)} + U _{SP(2013)}
State grant (SP ₂₀₁₄)	2000 = (V + U ₂₀₁₄ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₃) - previous periods	2000
Interest on state fee U _{SPg(2014)} - gross	26,8 = SP ₂₀₁₄ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SP(2014)} - net	22,78 = U _{SPg(2014)} - (s*U _{SPg(2014)})
Annual account balance (Σ ₂₀₁₄)	65835,87 = Σ ₂₀₁₃ + V + SP ₂₀₁₃ + U ₂₀₁₄ - P

2016		
Total deposit per year (V)	20400	= v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204	= V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4	= U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2014)} - gross (previous periods)	1310,337	= (Σ ₍₂₀₁₄₎ -P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2014)} - net (previous periods)	1113,787	= (Σ ₍₂₀₁₄₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₄₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2014)} - gross (previous periods)	26,8	= SP ₂₀₁₄ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2014)} - net (previous periods)	22,78	= U _{SPg(2014)} - (s*U _{SPg(2014)})
Total interest U ₂₀₁₅ - net	1309,967	= U _{vt} + U _{z(2014)} + U _{SP(2014)}
State grant (SP ₂₀₁₅)	2000	= (V + U ₂₀₁₅ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₄) - previous periods	2000	
Interest on state fee U _{SPg(2015)} - gross	26,8	= SP ₂₀₁₅ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2015)} - net	22,78	= U _{SPg(2015)} - (s*U _{SPg(2015)})
Annual account balance (Σ ₂₀₁₅)	89226,84	= Σ ₂₀₁₄ + V + SP ₂₀₁₄ + U ₂₀₁₅ - P
2017		
Total deposit per year (V)	20400	= v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204	= V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4	= U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2015)} - gross (previous periods)	1778,157	= (Σ ₍₂₀₁₅₎ -P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2015)} - net (previous periods)	1511,433	= (Σ ₍₂₀₁₅₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₅₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2015)} - gross (previous periods)	26,8	= SP ₂₀₁₅ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2015)} - net (previous periods)	22,78	= U _{SPg(2015)} - (s*U _{SPg(2015)})
Total interest U ₂₀₁₆ - net	1707,613	= U _{vt} + U _{z(2015)} + U _{SP(2015)}
State grant (SP ₂₀₁₆)	2000	= (V + U ₂₀₁₆ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₅) - previous periods	2000	
Interest on state fee U _{SPg(2016)} - gross	26,8	= SP ₂₀₁₆ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2016)} - net	22,78	= U _{SPg(2016)} - (s*U _{SPg(2016)})
Annual account balance (Σ ₂₀₁₆)	113015,5	= Σ ₂₀₁₅ + V + SP ₂₀₁₅ + U ₂₀₁₆ - P
2018		
Total deposit per year (V)	20400	= v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204	= V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4	= U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2016)} - gross (previous periods)	2253,929	= (Σ ₍₂₀₁₆₎ -P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2016)} - net (previous periods)	1915,84	= (Σ ₍₂₀₁₆₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₆₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2016)} - gross (previous periods)	26,8	= SP ₂₀₁₆ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2016)} - net (previous periods)	22,78	= U _{SPg(2016)} - (s*U _{SPg(2016)})
Total interest U ₂₀₁₇ - net	2112,02	= U _{vt} + U _{z(2016)} + U _{SP(2016)}
State grant (SP ₂₀₁₇)	2000	= (V + U ₂₀₁₇ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₆) - previous periods	2000	
Interest on state fee U _{SPg(2017)} - gross	26,8	= SP ₂₀₁₇ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2017)} - net	22,78	= U _{SPg(2017)} - (s*U _{SPg(2017)})
Annual account balance (Σ ₂₀₁₇)	137208,5	= Σ ₂₀₁₆ + V + SP ₂₀₁₆ + U ₂₀₁₇ - P

2019		
Total deposit per year (V)	20400	= v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204	= V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4	= U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2017)} - gross (previous periods)	2737,789	= (Σ ₍₂₀₁₇₎ - P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2017)} - net (previous periods)	2327,121	= (Σ ₍₂₀₁₇₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₇₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2017)} - gross (previous periods)	26,8	= SP ₂₀₁₇ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2017)} - net (previous periods)	22,78	= U _{SPg(2017)} - (s*U _{SPg(2017)})
Total interest U ₂₀₁₈ - net	2523,301	= U _{vt} + U _{z(2017)} + U _{SP(2017)}
State grant (SP ₂₀₁₈)	2000	= (V + U ₂₀₁₈ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₇) - previous periods	2000	
Interest on state fee U _{SPg(2018)} - gross	26,8	= SP ₂₀₁₈ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2018)} - net	22,78	= U _{SPg(2018)} - (s*U _{SPg(2018)})
Annual account balance (Σ ₂₀₁₈)	161812,8	= Σ ₂₀₁₇ + V + SP ₂₀₁₇ + U ₂₀₁₈ - P
2020		
Total deposit per year (V)	20400	= v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204	= V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4	= U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2018)} - gross (previous periods)	3229,875	= (Σ ₍₂₀₁₈₎ - P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2018)} - net (previous periods)	2745,394	= (Σ ₍₂₀₁₈₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₈₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2018)} - gross (previous periods)	26,8	= SP ₂₀₁₈ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2018)} - net (previous periods)	22,78	= U _{SPg(2018)} - (s*U _{SPg(2018)})
Total interest U ₂₀₁₉ - net	2941,574	= U _{vt} + U _{z(2018)} + U _{SP(2018)}
State grant (SP ₂₀₁₉)	2000	= (V + U ₂₀₁₉ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₈) - previous periods	2000	
Interest on state fee U _{SPg(2019)} - gross	26,8	= SP ₂₀₁₉ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2019)} - net	22,78	= U _{SPg(2019)} - (s*U _{SPg(2019)})
Annual account balance (Σ ₂₀₁₉)	186835,3	= Σ ₂₀₁₈ + V + SP ₂₀₁₈ + U ₂₀₁₉ - P
2021		
Total deposit per year (V)	20400	= v*12
Interest on deposits (U _{gt}) - gross	204	= V*i _(v)
Interest on deposits (U _{vt}) - net	173,4	= U _{gt} - (s*U _{gt})
Interest on deposit U _{z(2019)} - gross (previous periods)	3730,327	= (Σ ₍₂₀₁₉₎ - P) * i _(v-1)
Interest on deposit U _{z(2019)} - net (previous periods)	3170,778	= (Σ ₍₂₀₁₉₎ * i _(v-1)) - s*(Σ ₍₂₀₁₉₎ * i _(v-1))
Interest on state fee U _{SPg(2019)} - gross (previous periods)	26,8	= SP ₂₀₁₉ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2019)} - net (previous periods)	22,78	= U _{SPg(2019)} - (s*U _{SPg(2019)})
Total interest U ₂₀₂₀ - net	3366,958	= U _{vt} + U _{z(2019)} + U _{SP(2019)}
State grant (SP ₂₀₂₀)	2000	= (V + U ₂₀₂₀ - P) * i _(SG) ; (max 2000 CZK)
State grant (SP ₂₀₁₉) - previous periods	2000	
Interest on state fee U _{SPg(2020)} - gross	26,8	= SP ₂₀₂₀ * i _(SP)
Interest on state fee U _{SPg(2020)} - net	22,78	= U _{SPg(2020)} - (s*U _{SPg(2020)})
Annual account balance (Σ ₂₀₂₀)	212283,3	= Σ ₂₀₁₉ + V + SP ₂₀₁₉ + U ₂₀₂₀ - P
Annual account balance (Σ ₂₀₂₀) with state grant (SP ₂₀₂₀) included	214283,3	= Σ ₂₀₁₉ + V + SP ₂₀₁₉ + U ₂₀₂₀ - P + SP ₂₀₂₀

Zdroj: Modrá pyramida